

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej. K 50—	celo leto naprej. K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4:50	

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištevno (spodaj, pritičje, levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Izkušnja vsak dan zvečer, izvenredni medobje in prazniki.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih inzeracijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročila vedno **POSREDOVATELJU** po nakaznici. Na samo pisarne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta naprej K 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 43

VABILO

k seji izvrševalnega odbora
Jugoslov. demokratske stranke

: 5. januarja 1919 :

v dvorani mestnega magistrata
(I nadstropje) v Ljubljani.

Začetek je ob 9. dopoldne, seja se nadaljuje ob 3. popoldne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnstva.
2. Poročilo o splošnem političnem položaju.
3. Določitev kandidatov JDS. za državno vijeće in za pokrajinski svet.
4. Poročila zunanjih odbornikov o organizaciji stranke.
5. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 26. dec. 1918.

Načelnstvo JDS.

Dr. Ivan Tavčar:

Prehrana in valuta.

(Govor v Mariboru.)

III.

Do ravnoistega zaključka pridemo na drugem polju, to je na polju ureditve valute. Vprašanja, katera se imajo v tem pogledu rešiti, so tako komplicirana in tako težka, da imajo naše navadne glave, med katere spada tudi moja, samo občutek, da stojimo pred globokim in širokim prepadom, da pa nimamo pojma, kako naj bi se premostili. Pri nas so se tega vprašanja oprijeli že različni, ali valuta in kar je z njo v zvezi je od nekdanjega rada tako vplivala, da je vsak prav rad govoril o nji, da je pri tem veliko govoril, in da je pri tem nehoti zagazil v prepračanje, da je to, kar je govoril in pisal, nekaj nezmožljivega. Mi vsi se še spominjamo obširne in plitve debate, ki je divjala v nekdanjem avstrijskem parlamentu takrat, ko se je v Avstriji uveljavljala zlata valuta. Govorili so se cele reke, ali da ni bilo končno pokojnega Kaizla, bi te reke ne bi prinesle zlata! Tako je tudi pri nas. O valuti hoče vsakdo pisati in vsakdo hoče veljati za strokovnjaka. Žalibog pa je položaj tak, da je v Sloveniji le malo strokovnjakov, ki bi smeli, kadar se razpravlja o ureditvi valute, vzeti v roke pero. Se enkrat ponovim, da jaz ne spadam med te strokovnjake in da sem na tem polju ponižen lajč, ki ima svoje misli, o katerih pa ne pusti veljati, da so nezmožljive.

Eno je gotovo: kakor nas pri prehrani, ako je pravočasno in s pomočjo Srbije in entente srečno ne uredimo, čaka telesna smrt, tako nas čaka gospodarska smrt, ako se srečno in pravočasno ne uredi valuta in vse, kar je z njo v zvezi. Veliko na tem polju se bo rešilo pri mirovni konferenci. Stara Avstrija je napravljala dolgeve in papirnat denar je izdajala, tako da je papirnat krona kakor sneg o Božiču padala po celi monarhiji. Zato sedaj mrgole okrog nas milijarde obilic in milijarde papirnatega denarja, ki ima edino fundacijo v tistem premoženju, katerega je Avstrija imela. Glede tega premoženja, ki bo služilo tudi nam v fundacijsko podlago, vršila se bo posebna likvidacija, ker je največ tega premoženja v Nemški Avstriji, je pričakovati, da bo le-ta hotela vse zase pograbiti in da bo drugim državam pustila prazne posojilne titre in umazane papirnatne krole. Upamo zanesljivo, da bo tukaj priskočila mirovna konferenca in zabranila, da bi Nemška Avstrija vse pogotnila in da bi kolikor največ pogotnila tudi madžarska država, med tem ko bi morala odriniti Jugoslavijo praznih rok in s polno bisago avstrijskih dolgov in not!

Še druga stvar je, ki se bo morala rešiti: rešiti se bo moralo vprašanje državnih dolgov, predvsem tudi vprašanje vojnih posojil. V naši sredi žive strokovnjaki, katerim vse to ne povzroča najmanjših skrbi in ki to težko butarico skušajo oklešček za okleščkom ob kolenu prelomiti. Najpripravnejše je, izreči, da so vojna posojila in drugi avstrijski titri nekaj takega, kar za nas ne obstoja, nekaj takega, kar lahkoščno

pomečeš v Savo ali Dravo, da bodo valovi vse skupaj zanesli v Črno morje, ker se živ krst za ta avstrijski balast ne bo več brigal. To bi bila najpripravnejša, najcenejša rešitev, samo žalibog, da se ne da doseči, ker je včasih najpriprostejša reč nedosegljiva.

Kar se tiče avstrijskih rent, jih je dosti v rokah inozemstva; na Francoskem, v Ameriki in v Angliji tiče, in le naravno je, da bodo te tri najmočnejše zavestne države delale na to, da Amerikanci, Angleži in Francozi v Avstriji ne bodo preveč izgubili. To je naravno in pričakovati je zatorej, da bo mirovna konferenca dekretirala, da bodo morale posamezne države, katere so nastale iz bivše Avstrije, prevzeti gotov del avstrijskih zadolženj. Tukaj pa že vemo, kako se bodo Nemci zvijali in branili. Ta degenerirani narod, ki je v prejšnjih časih tolkel ob svojo možjo in metal po mizi svojo listino kakor kak konjski prekupec, češ da možnja in listina veliko več pomenjata, kakor številno prebivalstvo, bo sedaj prišel z novimi načeli na dan. To smo že čitali po nemških novinah in tudi stari in kletpetavi dr. Steinwender, če se ne motim, je že pisal o tem, da se morajo avstrijski dolgovci razdeliti med nastale posamezne države po glavah prebivalstva. Poprej o svoji manjšini niso hoteli nikdar nič vedeti, sedaj jo pa hočejo prav židovsko izkoristiti, tako, da bi tista država, ki šteje največ prebivalcev, morala prevzeti največ dolgov! Da se mi v tako igro ne bomo podajali, je več kot jasno. Prvič zategadelj ne, ker se morajo dolgovci pravično razdeliti med bogate in reveže: bogatin mora nositi glavni davek, revež pa samo toliko, kolikor v resnici zmora. Drugič pa tudi zategadelj ne, ker mi svetovne vojske, katera je povzročila vse gorje, ki sili sedaj nad nas, nismo nikdar želeli. Naša stranka je bila vsikdar proti vojski, in zakrivil jo je edino le tisti prokleti nemški teror, ki je hotel požreti celi svet in ki mora sedaj, ko je božja roka Nemce ponižala in v nič dala, prenesti vse posledice svoje požrečnosti in svojega s kulturo le površno prevlečenega barbarstva. Zatorej upam, da bo mirovna konferenca v Parizu tudi to vprašanje pravično rešila in da ne bo dopuščala, da bi s krivcem trpel nedolžni, to se pravi, da bi tudi Jugoslavi tpele z avstrijskimi Nemci, ki so v svoji besnosti posegli po meču radi smrti dveh občanov, pa vendarle zelo neznatnih oseb!

Jako delikatno bo postalo tudi vprašanje glede prevzetja vojnih posojil. Cujejo se glasovi, ki hočejo predvsem vojna posojila uničiti, ne da bi se kaj ozirali na posledice, ki bi lahko nastale iz tega. Seve, pri rokah imajo argument, ki navidezno prav čedno doni, če pa bližje pogledaš, vidiš, da je ta argument pajčevina, ki se pretrepa, če le malo v njo pihneš! Strokovnjaki namreč govorijo: kdor je med nami Slovenci podpisal kaj vojnega posojila, storil je to iz hinavščine; ker pa vsako hinavstvo zasluži kazni, naj se razveljavijo podpisana vojna posojila. Gospoda, o hinavstvu je dandanes, ko ni več prepadov, v katere naj bi skakali naši Kurcij, prav lahko govoriti: prej pa, ko nas je davila avstrijska pest, ko si bil lahko obesen, prej kot si mogel šteti do deset, prej, ko se je tudi pri nas na Slovenskem podpisovalo vojno posojilo v senci bajonetov, prej so bile razmere največkrat take, da se je vojno posojilo podpisalo, ker se je moralo podpisati, če nisi hotel provocirati nemških persekucij, ki bi bile razdrobile še tisto malo, kar smo v potu svojega glasu pri življenju obdržali! Očitati hranilnicam, da so vojno posojila iz hinavščine podpisale, ko so ga vendar, da ni dobil vladni komisar vsega v roke in da ni končno vseh vlog spremenil v vojno posojilo, podpisati morale, pri ne-dolžnih otrocih govoriti o hinavščini, ko je vendar pupilarna oblast vsak založen vinar prepisala v vojno posojilo, pri dijaških in drugih ustanovah, ko jih je vlada za vojna posojila kar rekvirirala, govoriti o hinavščini, — to vse se mi vidi brez okusa, da ne rabim ostrejšega izraza! Le predočujmo si, ali naj postanejo otroci, ki so imeli bore svoje kraje in v sodnem depositu, žrtve dotičnih sodnih predstojnikov, kateri so v resnici uganjali hinavščino, ali so pa stali taki sili nasproti, da se jih ubraniti niso mogli! Ravnotako si pred očujmo, kam bo zagazil naš kmetovalec, ki je svoje težko pridobljene prihranke izročil hranilnici, pa jih naj sedaj pri vojnem posojilu izgubi, in sicer vsled tega, ker so se morali dotični od-

bori tudi pokoriti sili, ki je visela nad njimi?! In končno naši dijaški, naši berači, naši revni obrtniki, katerim so predniki zapustili dobrodelne ustanove, ali naj pridejo ti ob ustanove, katere je vlada meni nič, tebi nič brez usmiljenja rekvirirala za vojna posojila?! Tu bi se hinavščina kaznovala nad nedolžnimi, in kaj takega se v kulturni državi ne bo smelo pripetiti!

Zatorej bo morala tudi Jugoslavija napeti zadnjo moč, da bo vsaj nekoliko popravila povzročeno škodo, ker se tu ne gre za hinavce, temveč za ljudi, ki bi končno morali poseči po beraški palici; hinavci, katere hočejo kaznovati naši strokovnjaki, bi se pa v pest smejali ter igrali zadovoljne gledalce, ko bi se nedolžni justificirali! Tukaj zaupam modrosti jugoslovanskih državnikov, ki bodo gotovo tudi temu vprašanju posvetili celi svoj razum, da bodo položaj tako rešili, da ne bo padel po nas katastrofalno in pogubonosno.

In sedaj prestopam k avstrijskim bankovcem, ki v milijardah frifotajo okrog nas! Ljudstvo samo živi pri tem inotanju v največjih skrbih, ker si je v svesti, da sedanja krona ne bo obdržala svoje vrednosti v tistem hipu, ko bo Jugoslavija izdala svoje lastne bankovce. To je jasno vsakemu izmed nas in nikdo ne pričakuje, da bo 100 jugoslovanskih frankov ravnotočno vredno, kakor sto avstrijskih kron. Nastane vprašanje, koliko starih kron se bo dobilo za nove franke. Če bi se na pr. za 100 kron dobilo 80 frankov, bi bila to jako ugodna rešitev. Preneslo bi se še celo, če bi za 100 kron dobilo 50 frankov. Samoočebni je umeno, da tukaj nečem uganjati kakvega računskega igranja, vendar pa čutim, da bi bilo najbolj škodljivo, če bi se tukaj igrali s kakimi številkami. Stvar je silno važna in v meni se je kri spremenila v led, ko sem moral pri neki priliki poslušati svet, da naj se nova valuta tako uredi, da se za 100 kron dobijo 16 novih frankov. Če bi vsakdo, ki ima danes premoženja 100 avstrijskih kron, imel potem samo 16 frankov premoženja, nastane, posebno po slovenskih pokrajinah, tak gospodarski preobrat, da bi stan beračev obsegal 80 % celega naroda, da bi bili vsi denarni zavodi v hipu pahnjeni v krdo in da bi posebno naše hranilnice kakor hiše iz papirja skupaj telele! Izključeno bi bilo vsako gospodarsko podvzetje in godilo bi se nam nekako tako, kakor se danes godi Rusiji, ko je Ljening z ognjem in mečem poskušal razširiti svoj krvavi gospodarski socializem!

Jugoslavija se nahaja — seve, da je položaj še dosti groznejši — v enakem položaju, v katerem se je nahajala leta 1695 Anglija. Takrat so imeli še srebrni denar, nastopila pa je silna devalvacija, ker se je bila ukoreninila razvada, da so sleparji kovani denar obrezavali. V celi kraljevini ni cirkuliral komad, ki bi ne bil obrezan, in nekateri komadi so bili še celo tako zelo obrezani, da so imeli komaj tretjino prvotne vrednosti. Ugnedilo se je splošno nezaupanje proti denarju, nikdo ga ni hotel sprejemati v plačilo in kupčija se je, kakor sedaj pri nas izvrševala tako, da se je blago zamenjavalo za blago. Grozila je silovita kriza, in vsi so bili prepričani, da je treba kovati nov, polnovreden denar, a prepričali so se o tem, kdo naj nosi vrednostno razliko med novim, kovanim denarjem in pa med starim, obreznim denarjem. Prejir je bil hud, ali končno ga je odločil zakladni kancler Montague, ki je z veliko svojo zgovornostjo prepričal parlament, da je sklenil, da nosi država to razliko. Vsak je svoj denar pravočasno predložil v to določeno oblast in dobil je za svoje obrezane kose nove, kovane kose v polni vrednosti. Kaj takega se pri nas v Jugoslaviji pač ne bo zgodilo, vendar pa bi bilo želeli, da bi od vrednostne difference med staro in novo valuto izdaten del prevzela država ter tako položila mogočen temeljni kamen bodočemu blagostanju našega juga. To občutimo vsi, četudi nismo strokovnjaki, in zatorej občutimo tudi, da bo prišel čas, da spravijo naši denarni zavodi svoj denar, katerega imajo še dandanes v Nemški Avstriji, prej kot prej na varno, da jih Jugoslavija ne bo prehitela, ker bo morala v gotovem trenutku svoje meje najstrožje zapreti, da ne bodo v njo iz nemške in ogrske države obrabljeni avstrijska krona. Na ta trenutek moramo misliti vsi, posebno pa zavodi, ker bodo pozneje, če pravi trenutek zamudijo, v škodo, ker ni dvojniti, da bo relacija med staro in novo valuto v Nemški Av-

striji in Madžarski naravnost obupna!

Vprašanje valute se pa zopet ne bo dalo rešiti na ta način, da bi ustanovila Slovenija svojo posebno banko in Hrvatska svojo posebno banko, tako da bi imeli v Jugoslaviji, ker imajo Srbi že svojo državno banko in, če se ne motim, tudi svojo zlato valuto, končno tri posebne valute, kar bi bilo nezmišlno, nemogoče in do skrajne meje nespametno. Tudi tukaj nam ne ostaja drugega, nego da se oklenemo Srbije in da z njeno pomočjo in z njenim kreditom reguliramo valuto za celokupno državo. V tem pogledu ni treba nobenih daljših dokazov, stvar govori sama zase, tako da lahko končam, da brez Srbije ni za nas niti telesnega, niti gospodarskega življenja!

Dr. R. Krivic:

Usodepolni računi.

Prišli smo ob Trst, Goriško, Kras in Notranjsko, v veliki meri zato, ker so naši odgovorni vladni krogi prve dni preobrta cincali z združitvijo s Srbijo. Cincanje ni imelo svoj vzrok v pomanjkanju tistega jugoslovanskega čustvovanja, za katerega so ljudje žrtvovali svoje eksistence že pred vojno, za katerega so umirali desetstotci in trpeti stototci in milijoni. O ujedinenju pa tudi niso hoteli ničesar slišati, ker so bili neuki mednarodnopravnih norm. Gotovi ljudje so mislili, da zadodša, če se del premagane države (Avstrije) proglasi za samostojnega in da je s tem že izpod zmagačevle pesti. To je bila usodna zmot, koje posledice bodo bogvekdaj odstranile z našega narodnega telesa.

Toda ni bila dovolj ena zmot! Dogodki in poročila s Koroškega jasno kažejo, da smo na tem, da zgubimo še Korotan, zibelko staroslovenske samostojnosti, vojvodski prestol in s tem svojo narodno čast.

In zakaj? Zato, ker napačno računamo in se zanašamo, da bomo napram Nemški Avstriji na mirovni konferenci dobili take meje, kakršne bomo hoteli.

Kakšna zmot, kakšno nepoznanje mednarodnih odnošajev!

Prvič: Takega zagotovila nimamo v roki in za njim ne stoji do danes nobena izvršilna sila.

Drugič: Če nam na mirovni konferenci tudi priznajo take meje, kakor jih sami hočemo, nam s tem še ni nikdo ničesar dal. Kajti veliki razloček je med: »pravico imajo do te in te meje« ter »v rokah imamo mejo!«

Če ne bomo imeli ozemlja, ki je naše, že v dobi mirovne konference tudi resnično v rokah, tedaj se mu kar odpovemo. Saj si morda vendarle ne domišljamo, da bo kdo za nas pošiljal mednarodno ekspedicijo proti Nemški Avstriji. Ako bi pa sami po mirovni konferenci hoteli z vojaškimi operacijami proti Nemški Avstriji zasesti priznani nam ozemlje, si pa moramo biti svesti, da tega podjetja ne bo nihče prijazno gledal, ker bi ta naš korak po sklenjenem miru bil povod za nemire in malo vojno, ki je Evropa ne bo voljna trpeti.

To vedo tudi Čehoslovaki in zato tako energično zasledajo nemške kraje češkega kraljevstva in slovaško deželo na Ogrskem. Če bi Čehi mislili, da bodo ti kraji njihovi že zato, ker jih jim je entente priznala, bi gotovo ne pošiljali v nevarnost tisoče svojih itak izkrvavljenih legij.

Če hočemo imeti slovenski Korotan, damo zalet!

Uprašanje vojne odškodnine v slovenskih krajih.

Določeno je že, da ima Nemčija povrniti vojno škodo Franciji, Belgiji in Srbiji. Ostalo pa je do danes še nerešeno vprašanje: kdo bo povrnil vojno škodo, povzročeno po vojnih dogodkih na slovenski zemlji, zlasti na Primorskem. Nadalje je treba rešiti tudi vprašanje, kaj bo s škodo, ki so jo napravile razdivjane tolpe centralnih držav v etapnem prostoru in v zaledju, in kdo naj povrne vso ono ogromno škodo, ki so jo trpeli preganjanci, interniranci, po nedolžnem obsojeni, rodbine justificiranih itd. Tu se gre za ogromne svote, katerih naša mlada država ne bo mogla sama prevzeti, zato je treba pravočasno iskati vir, iz katerega naj se črpajo tozadevni izdatki.

Kar se tiče obnovitve po vojni uničenih krajev na slovenski zemlji, je treba

vpoštevati dejstvo, da so ti kraji pripadali bivši Avstriji. Vsled tega se v zahtevah entente ti kraji niso omenjali, ker se je zavzemnikom zdelo samo ob sebi umeno, da ima Avstrija vojno škodo na svoji zemlji trpeti iz svojega. Kljub temu so se pa že takrat pojavljala mnenja, ki so z ozirom na to, da se gre za slovensko zemljo in pa z ozirom na to, da bi bila stara Avstrija finančno težko v stanu obnoviti te kraje, propagirala misel, naj bi se ustanovil internacionalen fond, iz katerega naj bi se ti kraji obnovili.

Danes pa je položaj bistveno drugačen. Ravno kraji, ki so po vojni največ trpeli, so danes sporno ozemlje med Jugoslavijo in Italijo. Ne da bi hoteli prejudicirati vprašanje, komu imajo ti kraji pripasti — samo ob sebi je umeno, da stolično neupogljivo na stališču, da ima pravico do vsega slovenskega ozemlja z Gorico in Trstom vred samo Jugoslavija — se nam je vendar bavit z možnostjo, kaj naj bi bilo s povrnitvijo vojne škode, tako v enem kakor v drugem slučaju.

Ker se danes zastopa načelo, da je bila od strani centralnih držav zapričeta vojna pregreha na vsem človeštvu, vsled česar je dati človeštvu tudi polno zadostitev, moramo tudi mi stati na stališču, da imajo krivci povrniti vso škodo onemu prebivalstvu, ki je brez svoje krivde trpelo po vojnih dogodkih. Mi Jugoslavi nismo imeli v vojni ničesar opraviti. Začela se je brez nas in proti nam, kakor pričajo brezštevne persekucije v začetku in tekem škega imperijalizma BPSK BFS BFS BFS vojne. Specijelno mi Slovenci smo bili žrtve nemškega imperijalizma ki se nikdar nismo strinjali z vodilno politiko avstrijske vlade v tej vojni, marveč smo s pasivno rezistenco in neumorno skrivno agitacijo pospešili konec vojne in pripomogli po svoji moči ententi do zmage. Čutili smo se kot zaveznike proti centralnim državam se bojujočim sil in smo danes tudi na zunan pod starostarstvom grbom Karagorgijevičev združeni z entento.

Ker tako Italija kakor Srbija pripadati isti zavezniški skupini, se juridično položaj glede povračila škod v zasedenem ozemlju ne more bistveno izpremeniti, pa naj bi bila končna rešitev v tem spornem vprašanju kakoršna si koli bodi. V vsakem slučaju bodo te zemlje združene z državno, ki se je bojevala proti centralnim državam, z državno, ki je končno ostala zmagovalna, in ki ima vsled tega pravico za svoje državljane zahtevati od nasprotnika povračilo one škode, katero je povzročil s svojim krivičnim dejanjem.

Dolžnost Jugoslavije je tedaj na mirovni konferenci zahtevati povračilo vojne škode za vse kraje, ki bodo v končnem zaključku mirovnih pogajanj združeni z Jugoslavijo, od Nemčije in onih narodov, ki so v Avstriji pričeli z vojno, to je avstrijskih Nemcev in Madžarov.

Se le v drugi vrsti, ako bi plačilna moč teh za škodo odgovornih čimteljev ne zadostala, bi bilo spričo misel o ustanovitvi mednarodnega fonda, iz katerega naj bi se ta škoda povrnila.

Nadaljno vprašanje je, kdo naj povrne škodo, ki so jo napravile avstro-ogrske in nemške čete same na lastni zemlji. Tudi to vprašanje ni težko rešiti. Notorično dejstvo je, da so bili tisti, ki so po naših slovenskih krajih krčili, ropali, plenili in požigali s pravo slastjo, baš nemški in madžarski vojaki, pred vsem pa njihovi oficirji, ki so celo navedli vojaštvo v takim činom, češ, gre za veleizdajalske Slovence. Ne bomo trdili, da se je morda tupatam tudi zgodil slučaj, da se je v vojni razdivjavosti tudi kak slovenski vojak pregrešil proti svoji lastni krvi, toda v enem kakor v drugem slučaju je kriv vsemu temu sistem, je bilo krivo vodstvo armad, to pa je bilo v rokah nemških in madžarskih! Vsled tega je samo zahteva pravičnosti, ako se naloži tudi povračilo takih škod krivcem v povračilo.

Mi se ne moremo postaviti na stališče, da bi za taka dejanja morali odgovarjati storitelji, to je posamezni častniki ali vojaški, ki so plenili ali požigali ali napravili kako drugo škodo. Čim je ugotovljeno, da je vzrok tej škodi brezmejno sovraštvo nemstva in madžarstva proti Slovanom, proti katerim je bila vojna v glavnem naperjena in katere naj bi bila vojna popolnoma strla, je tudi jasno, da je za škodo odgovoren moralni provzročitelj, ki naj po tem, če hoče, išče regresa pri pravem storitelju. Ako bi stali na stališču, da ima škodo povrniti v vsakem slučaju dotičnik, ki jo je svojevolično povzročil, je jasno, da bi morda v deset tisoč slučajih komaj v enem mogli ugotoviti krivca.

Prav tako pa je tudi jasno, da imajo Nemčija, Avstrijska Nemčija in Madžarska povrniti tudi ono škodo, ki je bila povzročena po persekucijah vsled političnega mišljenja. Žrtve takih persekucij so bili izključno le Slovani, kar že samo ob sebi dokazuje, da so bile v zvezi z vsemi drugimi vojnimi čini centralnih držav. Sicer je dolžnost povračila teh škod po odpravi absolutističnega sistema pod pritiskom parlamenta, avstrijska vlada že priznala, tako popolnoma v nezadostni meri. Mi se z delno odškodnino ne moremo zadovoljiti. Dati se

mora nedolžnim žrtvam polno zadoščenje v kolikor je to sploh mogoče. Duševnega trpljenja tem žrtvam itak ne mora nihče z denarjem poplačati, kakor tudi neštevilih rodbinam ni mogoče povrniti ne nadomestljive izgube, ko so trpele, ko jim je razdijeno nemstvo obešalo roditelja. Toda, kar je mogoče, to naj se stori in pri tem naj ne bodo merodajna došla avstrijskega državljanstva zakona. Tem žrtvam naj se ne plača storjene škode ampak tudi odškodnina, ki se jim primerni znesek za prestopno duševno trpljenje.

Da pa bi se mogle na mirovni konferenci predložiti konkretne zahteve, treba je zbrati tozadevne material in pred vsem vsaj približno ugotoviti visokost vojne škode vseh treh kategorij. To je stvar naše narodne vlade. Mnenja smo, da je nujno, da se potom političnih oblastev začne ugotavljati volja škoda. Ne gre se začasno za objektivno ugotovitev prave škode, nujno pa je potrebno, da se zberejo odškodninske prijave vseh oškodovancev, tako da se v najkrajšem času pridobi vsaj površni pregled. Glede zasedenega ozemlja bi bil potreben drug postopek, glede katerega ne moremo na tem mestu razpravljati. Omenjamo pa, da so Italijanske oblasti že začele vsaj deloma zbirati tozadevne material, zlasti odškodninske prijave vseh onih oseb, ki so bile žrtev političnih persekucij.

Dr. D. P.

Prva gremijalna seja višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Dne 19. decembra 1918 se je vršila v justični palači na slovesen način prva gremijalna seja višjega deželnega sodišča, dvojno pomembna radi tega, ker je bila to prva takšna seja, ki se je sploh vršila v slovenskem jeziku in pa prva seja višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Začetkom se je nagovoril predsednik višjega deželnega sodišča, gospod Kavčič, zbrane članke tega sodišča s sledečimi besedami:

»Dragi gospodje tovariši! Politican od vlade SHS na to odlično in odgovorno mesto, Vas, gospodje tovariši, ki vam je izročeno sodstvo v slovenskem delu naše nove države, najsrčneje pozdravljam. Znameniti, da zgodovinski je ta dan, ko se člani prvega slovenskega višjega deželnega sodišča zbirajo v posvetovalni zbor. Prvičkrat je v zgodovini našega naroda, da se bo v notranjem posvetu na višji instanci glasila slovenska beseda in da naše misli in naše sklepe ne bodo težili okovi tujeje jezika.

Ali kakor se vsi veselimo tega dejstva, me vendar navdaja rahel dvom, če bomo tudi kos težavnim nalogi, ki nam jo je poverila vlada SHS. Naše višje deželno sodišče ni to, kar so druga, ni samo višje deželno sodišče, ampak — vsaj začasno — tudi vrhovno sodišče. In soditi ne bomo samo v stvarih z a s b e n e g a, ampak dokončno tudi v stvarih javnega prava. Tu je pač opravičena tanka bolazna, če bodo zadoščale naše moči, da zmoremo to važno in veliko delo.

Ali upanje imam, da bo slo. Smernice, po katerih se ravnamo, naj so po mojih mislih te: Predvsem ne smatramo zakon kot nekaj absolutnega, kot tvoren element, ampak samo kot sredstvo, ki ga potrebujemo država za vrstnjanja medsebojnih razmer državljanih in stikov v obratovanju in gospodarstvu. Naša naloga na je, to sredstvo prav uporabljati. V to nam je potrebno predvsem, da sredstvo samo, zakon, dobro poznamo. Poznat pa moramo tudi običaje, življenjske, obratne in gospodarske podlage, na katerih temelji spor, ki je iznešen v našo presojo. Če se bomo pri svojih pravorekkih ozirali na vse te stvari, potem sem prepričan, da bodo naše sodbe pravične. Zakon, pravo, danim razmeram prav uporabljeno, je pravičnost. Ta pa bodi cilj našega stremelja in če dosežemo, da bo ljudstvo občutilo, da sodimo pravično, potem bomo vedeli, da hodimo na pravi poti in da prav resnično poverjene nam težke naloge. To nam bo tudi plačilo za naš trud in pobuda v nadaljevalni vztrajnosti pri delu.

Nato se je vršila slovesna zaobljuba članov gremija državi in zakonu.

Kako je prišlo do tega, da je Italija priznala Jugoslavijo.

V listu »Rassegna Italiana« pripoveduje Chimienti, kako je prišlo do tega, da je italijanska vlada sklenila priznati Jugoslavijo. Píše med drugim: Treba se pred vsem spomniti soglasnega sklepa vsega ministrskega sveta glede vprašanja o nacionalni rešitvi narodov, podvrženih avstro-ogorski državi. Italija je bila že sporazumno zavezniški priznala pravico Poljske, da se združi v svobodni, neodvisni državi. To pravico je priznala tudi čisto - slovaškemu narodu. Ta dva naroda sta podajala glede na enotnost plemena in glede geografije jako ugodne pogoje za intervencijo entente. Mnogo kompliciraneje in težje se je pokazalo vprašanje glede oficijelnega priznanja jugoslovanskega gibanja zlasti v odnosih z Italijo in z ozirom na jamstva londonskega dogovora, katerega so sklenili z nami zavezniški v novembu 1915, in katerega je dal Sonnino v londonski konferenci v avgustu 1917. znova potrditi. Ne dvomim o simpatijah Italije in o najboljših dispozicijah Sonnina za one jugoslovanske aspiracije, ki odgovarjajo pravici in ne zasledujejo pretiranih imperijalističnih ciljev. Dejstvo, da je bila postavljena med glavne točke naše vojne politične in gospodarske neodvisnosti Srbije, govori dovolj o namenih Ital. in zunanjeje ministra Sonnina. On je vedno z zanimanjem sledil akcijam raznih odborov v Ameriki, v Angliji, v Franciji in Italiji za racionalno rešitev teh narodov in, kakor je bila njegova dolžnost, je vedno čul nad to akcijo, da ne bi se ustvarili kontrasti z italijanskimi interesi na Jadranu, v obrambo katerih je Italija z zahtevami in lojalno sprejetimi jamstvi vstopila v vojno na strani entente. V tem smislu, to je v smislu, da jugoslovanske aspiracije niso v navskrižju s svetimi pravici Italije, je Sonnino vpošteval kriski pakt in potem oni v Rimu, katerega so se podelili odlični italijanski politiki, ki so z državno oficijelno akcijo zagovarjali temu gibanju simpatično pridružitve italijanskega naroda. Kakor vedno v takem gibanju se je čulo najprvo javno mnenje, potem v trenutku, dozeletem za obvezne izjave, je prišla oficijelna intervencija odgovorne vlade. Ta trenutek je prišel v septembru 1918. V ministrskem svetu, sklicanem v to svrhu, je dal Orlando besedo Sonninu in Bissolatu. V

živahni diskusiji, v zavesti skupne odgovornosti in dolžnosti, delovati za trajen mir, je bilo sklenjeno, da se izreče priznanje jugoslovanskega gibanja v soglasju s propozicijami zavezničev in v smislu programa predsednika Wilsona.

Naš kralj Peter kot bosanski vstaš 1875/76.

Bosanska vstaša 1875 je Petra prvokrat spravila v bližji stik s srbskim narodom. Bil je takrat 31 let star. Na vest, da je bosanska raja dvignila orožje proti Turkom, so v Petru oživilo spomini na borbo viteškega Karagiorgia in sklenil je, stopiti na pot tega svojega deda.

Na poti proti Bosni je Peter iz Zagreba izdal proklamacijo srbskemu narodu, kjer je naglašal, da ne stremi on za nobeno častjo, nego edino za tem, biti na pomoč svojemu nesrečnemu ljudstvu. Ta proglas je taino širil med Srbi: avstro - ožrski vladni krogi so ga zasledovali ter ga nekoliko konfiscirali.

Agenti kneza Milana so imeli nalogo, ubiti Petra: avstro - ožrski oblasti so ga hotele aretirati, da bi si s tem obvezale Milana in obenem turškega sultana, Peter je bil prisiljen, nastopiti med vstaši pod raznimi izmišljenimi imeni, najdešče se je zval Peter Mrkonjić. Detektivji so radi tega imeli težave, kadar so ga zasledovali. Avstrijski uradi kljub izvrstni spionazi dolgo niso vedeli, da je Peter med bosanskimi vstašniki in ko so se uverili, da na meji bosanski na hrvaških tleh organizira čete, ga se vendarle niso mogli najti.

Izprva je princ Peter stalno bival v Dubici v hiši Moje Horvačanina ter je odhod hodil v Gradiško, Jasenovac itd., kjer se je dogovarjal z drugimi vodjami, potem pa se je preselil v Kostanjevo in Jamnico, kjer je prav za prav bil njegov tabor.

Dne 5. oktobra 1875, je bilo v šumi Šašavi pri Zirovcu skritih kakih 300 do 400 oboroženih Srbov, v jarku blizu Ljubine par dni pozneje kakih 600. Avstrijska granicarska postaja je vedela poročati, da je na čelu vodja, mestno obvečen, ki pa mu niso mogli zvedeti imena. Dne 8. oktobra je Peter prestopil bosensko mejo in napadel Turke v smeri proti Bužimu. Podpovedniki Petrovi so bili neki Ranko (priimek neznan), Slovenec Tomaz, ki je vodil 120 ljudi, in Črnogorec Peter Golubović. Bojna sreča se je mentala; Peter sam je bil opetovan v smrtni nevarnosti.

Vmes je Peter skrbel za nadaljnjo organizacijo. Prihajal je celo v Zagreb. Dne 4. decembra je že zopet v boju na otoku Pivnjaku izmed Zamlace in Dvora, kjer so se utaborili Turki. Pa Peter je videl, da ta način vojevanja ne bo rodil končnega uspeha: Turkovi je bilo na meji mnogo in bili so dobro oboroženi. Tudi so vstaški odbori rovarili eden proti drugemu: Srbi kralja Milana so jih puntali proti Petru. Zato je Peter za dne 16. in 17. decembra 1875 sklical skupščino odposlaničkov vseh vstaških čet, da bi se posvetovali o edinstvu vodstva itd.

Avstrijske oblasti so zvedele za to skupščino šele, ko se je razšla. Udeležil se je je tudi Slovenec Miroslav Hubmaier, fiskarski stavec, nekdo tojničarski podčastnik, inunak iz hercegovske vstaje, odposlanci iz večine bosenskih mest itd. Na skupščini je bil izvoljen vstaški odbor kot nekaka provizorna vlada. Peter je imel protivnike v onih, ki so bili v zvezi z avstrijskim službenikom Milanom in ki so se bali, da bi Peter dobil prevelik ugled; ti so predlagali, naj se vodstvo poveri Miroslavu Hubmaierju in ta predlog je bil sprejet. Nadalje so isti predlagali, da bi trebal Petra vobče odstraniti z vstaškega področja; na to je Peter izjavil, da se on pokori skupščini, a da ona nima pravice, mu braniti, da bi se ne boril za svobodo svojega naroda; boril se bo dalje kot navaden prostovoljec.

Toda izbor Miroslava Hubmaierja ni v Bosni odjeknil, kakor bi bilo v interesu stvari. Hubmaier ni imel ugleda; zato so pojedine čete postopale na svojo roko, kakor prei. Tudi Peter se je s svojo četo bojeval dalje, ter na sam Božič bil v zmagovitem boju s Turki pri Dobrem Selu v Bosni. Na to je Peter odpohtoval na Dunaj k očetu, da dobi od njega potrebni denar. Agenti Milanova pa so se iznova trudili najti človeka, ki naj bi Petra spravil s sveta; tudi Hubmaierja so baje nagovarjali, ali on ni hotel na to pristati. (Hubmaierja so Avstrijci vili ter ga internirali v Zrinju, a on je pobegnil v Zilrich).

Marca 1876 se je Peter vračal preko Zagreba, Petrinja in Gline na svoje mesto. Avstrijske oblasti so ga hotele aretirati, a ga niso — našle! Peter pa je živo agitiral, da se zbore številnejše čete; v Rakvi je bila velika skupščina, a avstrijski spioni inak niso vedeli, kje da je. Dali so si opisati vnanost Petrovo, telegrafirali in prosili dunajsko ministrstvo, naj jim poroča, kakšen prav za prav je ta — Peter. Med tem so pa agenti podkupili nekega Toda Erceza, naj zahrbtno ubije Petra. Peter pa se je rešil.

Vse to poroča po arhivskih virih dr. Aleksa Ivčič v svoji novi brošuri »Fragmenti iz istorije bosanskega ustanka 1875 i 1876« (Zagreb, 1918.)

Krivda črnogorske dinastije.

II.

Avstrijci so zasedli Lovčen brez vsakega strela. Princ Peter je odšel na Cetinje ter tam javil, da so brizgala Črnica in plemena Ceklanov in Njegosov odložili orožje. Kralj Nikola je to vest sprejel z največjim mirom. »Je že dobro«, je rekel »Črnogorci se bodo že še borili dalje. Kralj se je na to napotil v Preseko, zadnjo obrambno pozicijo na Cetinju. Tu se je baš jel umikati general Pejanović. Kralj Nikola je zakričal nani: »Izdajalec, novi Branković, zakaj si me izdal, zakaj si zapustil Lovčen?« General Pejanović pa je odgovoril: »Izdajalec nisem jaz, marveč Ti in Tvoji sinovi, ki ste ukazali armadi, naj se umakne brez potrebe in

brez vsakega boja.« Ko je kralj uvidel, da so sprotedali njegovo izjavo, je v največjem gnevu zaklical: »Pustite me, da izvršim samomor.« Pejanović je vedel, da kralj Nikita svoje grozilo ne bo izvedel, zato se mu je smejal v obraz. In res se je kralj brzo premislil. Vrnil se je na Cetinje in od tam v Podgorico. Med tem so Avstrijci zasedli Cetinje brez vsakega boja. Vlada, ki se je med tem tudi preselila v Podgorico, je poverila bivšemu ministru zunanjih del Plamenicu nalogo da preišče, zakaj so voji na Lovčenu brez odpora zapustili svoje pozicije. Na svojem povratku je Plamenec poročal vladi, da mu je poveljnik dotične brigade pokazal pisan ukaz, naj izprazni pozicije in se umakne, a ukaz je bil dan po telefonu in telefonist je ukaz prepisal na papir. Preiskava o tej stvari se ni mogla vršiti, ker je bil v afero zapleten — vrhovni poveljnik črnogorske armade sam. Dne 29. decembra 1915 je bila v Vasojevičih velika narodna skupščina, na kateri se je sklenilo, naj se vsa črnogorska armada, vsi uradniki in vsi mladeniči preko 15 let pridružio srbski armadi, da ne pridejo v roke sovražniku. Toda vlada je izdala ukaz, da ne sme nihče oditi in nihče zapustiti svojega mesta. V Skadrju in pri Sv. Ivanu Medunskem je bilo zbranih okrog 5000 Črnogorcev. Ti bi se bili docela lahko pridružili Srbom. Dobili pa so povelje, naj se umaknejo v notranost države, kjer so jih vse do zadnjega zaleli Avstrijci.

V mislihu pogočani, ki so se vršili pred kraljevo prošnjo za mir bi smeli Avstrijci zasedati samo Lovčen in se tam ustaviti. Toda dogodki, ki so sledili tem pogačanjem, so spremenili situacijo, katero so Avstrijci seveda hoteli izkoristiti zase. Imeli so pred sabo srbsko armado, ki so jo hoteli na vsak način uničiti. Zato so nadaljevali svoj pohod, okupirali Cetinje, Bar in vse Primorje, ne da bi se brigali za pogodbu, preje sklenjeno s kraljem Nikito. Junaški srbski armadi pa se je kljub vsem nesrečam posrečilo, da se je izognila popolnemu porazu in se rešila. Ko je kralj Nikita uvidel, da ga je prevaril stari njegov dunajski prijatelj, je 6. januarja 1916, skrivaj zapustil Podgorico. Prišedši v Skader je zaklical: »Avstrijci so me izdali! Koga je on izdal? Kmalu na to je zapustil Skader ter se preko Brindisa zatekel v Francijo.

Vsi ti grehi, ki se kralju Nikiti in njegovim sinovom očitalo, so splošno znani in dokazani. Ko je 20. maja 1916 takratni črnogorski min. predsednik Miljković podal svojo demisijo, je vrzel kralju v obraz vsa ta očitanja. Rekel mu je: »Vi, Vaša rodbina in Vaša dvorska kamarila ste spravili Črno goro na rob popolnega razpada.« Vsač član Vaše rodbine meni, da ima pravičelo delati politiko. Vi sami niste imeli druge želje, kakor da bi se delala v držav protinarodna propaganda. Omenjam avanture Vašega sina princa Mirka tekot vojne, sestanke Vašega sina Petra z avstrijskim polkovnikom Hupko v Gerbaltju, pogačanja Vašega sina prestolonaslednika Danila z posredovalcem Carinattijem, z grofom Bernsdorffom, agentom centralnih držav in končno toliko drugih pregreh, ki ste jih zagrešili Vi, Vaša rodbina in kamarila, da jih ne morem niti naštet. Vidite to so vzroki popolnega propada Črne gore in njenega bankrota.« — Na vsa ta očitanja je kralj Nikita molčal, ter s tem molče priznal svojo krivdo.

Resna beseda.

Ameriški humorist Mark Twain je nekoč razkazal odličnemu tuju mestu New York. Prilicno prideta do vojaškega vežališča. »Vidite!« pravi Twain: »evo, vrla naša mlada armada. Največ jih je stotnikov!« Nehote se spomni človek te besede, ko razmisli o današnjih naših razmerah. Tudi v Ameriki se je takrat vse ne porajalo, vse je bilo v osnutku, vse navdušeno za mlado prostost in vse je hotelo sodelovati. Nikjer sledu o kaki subordinaciji, o določnem strogem redu, vsak je videl le zlato svobodo in s tem mu je bila dana glavna smernica: Ti, ti edini si tisti... tako je vsak besel govoril. Vsak je hotel biti kar »stotnik!« Pri nas sicer se nimamo poveda, navduševati se z neskačnim veseljem za našo svobodo, zakaj na zapadu nam preti ugrabiti zemljeladni sosed najlepši del naše domovine, kot težka mora nas tlačiti skrb za najzavrednejši del slovenskega naroda. A »stotnikov« v omenjenem smislu imamo že vse polno. Kolikor glav, toliko skoro voditeljev. Nihče ne pozna urejene discipline, tuja mu je vsaka subordinacija. Vsak zase, saj drugi ne znajo! In vendar nam mora priti slej ali prej znanje, da bo treba naše moči zbirati in jih dati brez pridržkov na razpolaganje enemu velikemu stremelju. Sila vsakega posamnika je dragocena, a sama zase ne šteje. Pripravljeni bodimo, da svoje zmožnosti posvetimo domovini, kadar nas bo klicala — in to bo kmalu! Takrat pa bo treba skupaj nastopiti in doseglji bomo cili, če bo posamnik — mož ali žena — storil ne le, kar mora, temveč kar more storiti. In kar velja za posamnika, to velja v veliki meri za cele stranke. V sedanjem času obojamo zato iz tega vidika vsako separiranje. Saj je čisto umiljivo, da v velikih strankah marsikomu pripadniku, ki se čuti »stotnik«, ne ugaia vse do pičice. A gorje vsem nam, če končno ne bomo tvorili močne armade kadar pride do odločitve, temveč če bomo razdrti v mala krdela »stotnikov!« Za tako igro bo čas — po odločitvi!!

Kako se borijo češki legijonarji.

(Iz »Viden. II. Nov.«)

Pred kratkim je govoril v italijanskem parlamentu ministrski predsednik Orlando o čeških legijah, pa je rekel: Gospodje! Nekega dne, ko sem se baš odpravil iz svotezga urada in sem imel že klobuk na glavi, so se odprla vrata in vstopil je neznan gospod. ki me je srčno naprosil, da naj poslušam njegovo prošnjo. »Kaj želite, ga vprašam. »Jaz sem Čeh in bilih avstrijski vojak, sedaj sem vojni vtičnik. Prosim vas, gospod minister, tudi v imenu svojih tovarišev za dovoljenje, da se moremo skupno z italijansko armado boriti proti vašemu in našemu sovražniku.

ku.« Iznenaden sem bil radi te prošnje, na sem opozoril češkega rodoljuba na nevarnosti, katerim bi bili on in njegovi tovariši izpostavljeni, ako bi uslišal njihovo prošnjo. Opozoril sem ga najprej na to, da bi vsakega zadel smrt, ako pride v avstrijsko vtičništvo. Nihove sorodnike doma bi ureskali. Poleg tega sem omenil, da se zbori dobrovoljcev bojujeto v prvih vrstah. On je odgovoril, da so vse to že temeljito premislili in da ostanejo pri svoji prošnji. Globoko ganjen sem se mu s spoštovanjem priklonil, podal legijonarju roko in sprejel njegovo ponudbo. Od tega časa se je pričelo delovanje čeških legij na naši fronti. Po deseti soški ofenzivi sem posetil fronto in prišel k svojem staremu znanu generalu Z. V razgovoru o vojni dogodkih sem ga vprašal mimogrede: Kateri polak je najbolj učinkoval na te? Na to mi je odgovoril ta stari preizkušeni vojak: Bil sem na odseku, zasedenem po Čehih, tik pred Juršem. Ko je prenehal topovski ogenj, je nastala splošna tišina pred navalom. Tedaj so se postavili vsi češki legijonarji v svojih jarkih kot en mož in v nastali tišini se je začel veličasten sneg, njihova narodna himna »Kie dom je moj?« Na to pa se je z druge strani začelo nenavadno gibanje in na sovražnih nasipih so se pojavili vojaki, ki so, ne boječ se ognja, sneli svoje kape in stali vzravnanj pred dežjem kroglji, dokler se je bel njihova himna. Stali so kakor zid. Taki ljudje so to. Bili so to njihovi bratje na avstrijski strani. — Ta govor so poslušali italijanski poslanci globoko ziniti in ko je Orlando končal, je zagrmelo ploskanje po dvorani.

Povratek pešpolka »Nanos« (prejšnji 97 polk) v domovino.

Pešpolk »Nanos«, ki se je rekrutiral iz primorskih krajev in Notranjske, je prišel deloma dne 26. t. m. v Ljubljano.

Naši vojaki, ki se jim je po mukepolni vojni posrečilo po dolgem času priti vendar enkrat iz Rusije domov, so vsi brez izjeme pritožujejo nad postopanjem nekaterih častnikov. Pripoznati se pa mora, da so se za mostvo brigadi in skrbili posebno nadporočnik Matek, vojni kurat Žagar in poročnik dr. Gosar, ki so prišli z vojski skupno v domovino.

Ko se je pričel nered v stari avstrijski armadi, je dne 2. novembra prevzel nadporočnik P. poveljstvo polka. Nemški častniki so jo pobrali proti domu. Mostvo je bilo z novim poveljnikom zadovoljno. V Tiraspolu se je mostvo celega polka zbiralo iz krajev kamor so bili detaširani, večinoma ob železnici med Odeso in Podvolčisko. Poveljnik je mostvu trdno zatrjeval, da je vse ukrenil in da se je dogovoril z zastopniki Rumunije, da bo polk odpravljen čez Rumunijo z vsem orožjem in proviantom v domovino. Nato je nadporočnik Matek odkorakal s 1. bataljonom na rumunsko mejo, da bi tam transport spravil v vagono. Ko je pa prišel na mejo, je bil razočaran, ker je bilo rumunsko vojaštvo alarmirano in o celi stvari ni nobenega nič vedel. Poveljnik je stopil šele sedaj resnično v stik z rumunskimi vojaškimi oblastmi in naznanil mostvu, da Rumuni puste sicer transport čez njih ozemlje, a samo pod pogojem, da vsi položijo orožje. Mostvo je bilo tudi s tem zadovoljno, poveljnik pa se je temu protivil. Ko je slednjič uvidel, da je vse mostvo za oddajo orožja, je pričel pripovedovati, da so na Rumunskem veliki transporti Francozov in Nemcev, tako da ni mlastiti pred 14 dnevi na odhod in da bi se v doglednem času dobilo vagono. Počela se je pojavljati posebno med italijanskim vojaštvom nezadovoljnost in nezaupljivost. Italijani so se slednjič ocepili in imeli svojega poveljnika. Nekega dne je prišel srbski polkovnik Hadžić na mejo in pgalval častnike na razgovor. Vabilu se je odzvala deputacija častnikov in mostva. Polkovnik Hadžić je deputacij svetoval, naj se polk vrne čez Odeso in Varno domov. Vses polk je nato iz Tiraspolja odšel v Odeso. Tam so čakali na objavljenke ladje. Slednjič se je posrečilo dobiti dve ladji. Veliko je bilo veselje, pa še večje razočaranje, ko se je izvedelo, da gredo te ladje v Nikolajev in Kerson. Tam bo moral polk stražiti skladišča proti Petlurovcem. Torej ne v domovino, temveč nasprotno, polk se je hotel porabiti proti novi državni vojski v Ukrajini, ki seveda pometta z nemško židovskim režimom, ki se je ustanovil za časa avstrijsko - nemške okupacije. Nastal je močen odpor, poročnik dr. Gosar je odločno zahteval, da se mostvo odpelje domov in nastopil proti temu, da bi se drugim delalo tlako in posebno še židom v korist. Nadj. Matek je nato prevzel poveljstvo. Končno dne 14. decembra zvečer se je polk domeril z Petlurovcem, oddal orožje in se isti dan odpeljal v domovino čez Podvolčisko, Strij, Budimpešto v Ljubljano. V Striju so jim Ukrajinci pobrali vse provijant, konje, ves tren in obleko. Madžari so jih sprejemali zelo uljudno, vsak mož je dobil v cirilici tiskan list, kjer se propagira republika v Jugoslaviji.

Polk je došel sem v zelo klavernem položaju. Bilo jih je kakih 1500 mož. Mnogo jih je odšlo domov, kjer bodo seveda — internirani.

Analogija, ki šepa.

Rimski list »L' Idea Nazionale« prinaša po »Corriere della Sera« izjavo dr. Masaryka glede pripititve nemške manjšine k Čeho - slovaški državi. Dr. Masaryk je izjavil uredniku »Corriera« to-le:

»Na češkem teritoriju, na katerem prebivajo Nemci, se nahajajo tudi Čehi. Nemogoče je, da bi mi dali Nemčiji te naše rojake, ki so že morali trpeti toliko let pod pritiskom Nemcev. Sedaj, ko je naš narod triumfiral, je pravičnejše, da gredo Nemci z nami, namesto da bi mi še puščali Čeha pod njimi. Sicer pa je nastala naša država na načelih pravice in enakopravnosti. Naši stari gospodari ne bodo imeli povodov, da bi se pritoževali nad našo vlado.«

»L' Idea Nazionale« izjava na to, da prav dobro, oziroma če bolje se mora Masarykova argumentacija aplicirati na analognu italijansko pravico do jadranskih dežel z mečanim prebivalstvom. »Ali moremo mi izročiti za vedno jugoslovanskemu prebivalstvu naše sorjake v Dalmaciji, ki so morali — kakor govori dr. Masaryk o Čehih v Šleziji — pretrpeti že toliko let pod pritiskom sovražne narodnosti? Mislimo, da sedaj, ko je Italija triumfirala, je pravič-

nejše, da gredo Hrvatje in Slovenci z nami, namesto da bi puščali še Italijane pod njimi.«

Kar je govoril predsednik Masaryk, velja za razmere na češkem teritoriju. V svoji poslanici je povedal Masaryk, da ozemlje, na katerem prebivajo Nemci, je češko in ostane češko. Na to ozemlje so bili prišli Nemci kot kolonisti in emigranti. Avstrijske vlade so negovalе Nemce in ustvarile iz njih »Herrenvolke«, ki je pritisikal in tlačil tudi Čeha, kjer je le mogel. V jadranskih deželah živi med Jugoslavlani nekaj Italijanov. Avstrijske vlade so na vso moč pospeševale italijanski življenj v primorskih deželah in mu metale pod noge Jugoslovane, da je ponekod, zlasti po mestih, delal z njimi kar je baš hotel. Nikdar ni noben Italijan politično in gospodarsko trpel pod jugoslovanskim pritiskom. Čehi so res trpeli pod Nemci, Italijani pod Jugoslavlani nikdar. Taka je resnica. Zato pa analogija v listu »L' Idea Nazionale« ne drži in so vsa izjava in grdo izražanje Masarykovega imena. Jugoslovani žive na svoji zemlji, med nje so se zarivali Italijani in sistem avstrijske vlade je poitalijančil tišče in tisoče jugoslovanskega ljudstva. Zato pa ne velja, da naj gredo Slovenci in Hrvatje z Italijani, marveč velja, da ostane Jugoslovani gospodar na svoji zemlji in da manjšina gre z njim. Masaryk je v nemškem gledališču v Pragi pri slovesnem sprejemu svečano zagotovil Nemcem v češko - slovaški republik enakovravnost in svobodo. Kar je Italijan na jugoslovanskem teritoriju, dobe istotako enakovravnost in svobodo. Jugoslovani pa od italijanske vlade čaka narodna smrt. Na zasednem ozemlju mora obveljati pravica ogromne jugoslovanske večine ob varstvu pravice, pristojne manjšini.

Borba na Koroškem.

NARODNI SVET V PLIBERKU.

Narodni svet za Pliberk in okolice naznanja, da ima svoj sedež v Pliberku. Tajništvo je v lhuški občinski pisarni. Pod njegov delokrog spadajo občine: Mesto Pliberk, Bistrica, Libuče, Blato, Globasnica in Zvabek. Začasno predsedstvo predstavljajo gg. Karol Dobersček, predsednik, nadgeometer Josip Gvajc, I. podpredsednik, Ivan Šepić, II. podpredsednik, Franjo Müller, tajnik, Val. Brandstätter, blaginjak. Predsedstvo je vedno na razpolago in radevolje daje potrebne informacije.

IZ CELOVŠKIH BOLNIC SO SPODILI SLOVENSKE BOLNIKE.

Iz Pliberka nam pišejo: Celovška deželna bolnišnica je bila sezidana s pomočjo slovenskega ljudstva; tudi k vzdrževanju iste so do danes prispevali slovenski davkoplačevalci. Zdravniki so plačani tudi z našimi davki in z našo pomočjo se vzdržava vse osebe do zadnjega strežaja ter zadnjega pisarja. — Za to službo boginje usmiljenosti so na mestu samo ljudje blagih src, ker imajo opravila z najrevnejšim človekom, t. j. z bolnikom. Ali kaj delajo? Dne 4. t. m. v 6. grudna t. l. so ti ljudje vrgli raz sebe krinko in so se pokazali kot popolni barbari: Izgnali so iz deželne bolnišnice vse bolnike jugoslovanske krvi, češ, te ne zdravimo več! Dogodili so se pretresujoči slučaj. Bolniki so prosili milosti, kajti mnogo jih je bilo, ki niso bili za prevožno sposobni, mnogo celo takih, ki so bili dan poprej operirani na težki bolezni, mnogi na poti okrevanja. Vsi ti so morali ostaviti bolnišnico, njihovo bolnico, lastno hišo. — Pa tudi za to dejanje bo prišel dan plačila!

Božično premirje.

Celovec, 26. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poroča Dun. kor. urad, razglasa poročevalni urad koroškega deželnega odbora nastopno: Poveljnik nemško - avstrijskih čet na Koroškem podpolkovnik Hülgerth in poveljnik jugoslovanskih čet v zasedenih krajih Velikovec in Borovlje sta se domenila glede premirja, ki naj traja od 24. t. m. ob 6. uri zvečer do 26. t. m. ob 6. uri zvečer. Mir do sedaj ni bil kaljen. Za Velikovec poteče premirje dne 27. decembra.

Koroški Nemci zopet protestirajo.

Celovec, 26. decembra. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Koroška deželna vlada je 24. t. m. poslala Narodni vladi v Ljubljani nastopno brzojavko: »Po ravno kar dospeli vesti so jugoslovanske čete 23. t. m. aretirale nadučitelja Antona Marinitscha v Št. Janžu v Rožu, nadučitelja Ivana Macka v Kapli ob Dravi in mesarja Antona Ogrisa ter jih odvedli v Ljubljano. Deželna vlada koroška protestira ponovno proti tej kršitvi mednarodnega prava in naglašja pogodbu, ki sta jo 12. t. m. sklenila nemško - avstrijska in ljubljanska vlada; točka 3 te pogodbe zajamči obojestransko popolno varnost oseb. Koroška deželna vlada zahteva takojšnjo izpustitev aretirancev in naproša ljubljansko narodno vlado, naj takoj sporocil vzrok te aretacije in kaj se je v tem pogledu ukrenulo.«

Celovec, 26. decembra (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Deželna vlada v Celovcu je 25. t. m. poslala Narodni vladi v Ljubljani sledečo brzojavko: »Dne 23. t. m. je jugoslovanska artiljerija obstrlevala obroke pri Žilpoltju, nakar je jugoslovanska pehota skušala izsiliti prehod na levi Dravski breg Deželna vlada v Celovcu ugotavlja ponovno, da tamonje čete trajno ogrožajo imetje in življenje koroškega prebivalstva ter da varnostni organi urizirajo take izjavičje napade. Deželna vlada koroška protestira ponovno proti takemu postopanju in naproša Narodno vlado v Ljubljani, naj da vojaškim poveljnikom v zasednem ozemlju ukaz, naj do določitve mej po mednarodni konferenci takoj ustavijo vsak vpad v dele Koroške, zasedene po nemško - avstrijskih četah, ter naj jamčejo za popolno varnost imetja in oseb tukajšnjemu prebivalstvu.«

MEDŽIMURJE V NAŠIH ROKAH

Središče, 26. decembra. Dne 24. t. m. so jugoslovanske čete, kakor je že znano, zasedle v se Medžimurje S štajerske strani je prekorajil mejo 16. nehotni polk, pomnožen z mornarji, od Varaždina pa so prodirali Srbi. Čakovec se je udal brez vsakega odpora. Naše čete so na vseh javnih poslopih raz-

obesile jugoslovanske trobojnice. Na Glavnem trgu je imel govor na množico medžimurjski rojak dr. Ivan Novak. Na kolodvoru ni bilo niti enega uradnika. Vsi Madžari so pobegnili iz Medžimurja. Dne 25. t. m. je bilo vse Medžimurje zasedeno do Velike Kaniže. V Čakovcu je izšla menda zadnja številka »Muraköza-Medžimurja«. Priobčuje članek »Kaj bude z nami?«, v katerem tarna in zdihuje nad bridko usodo, ki je zadela Madžare. Slovensko občinstvo prosimo, da bi pošljalo v Središče slovenske časopise, da se razdele med narod v Prekmurju in Medžimurju.

Italijansko nasilje v Istri in na Reki.

Z Reke poročajo, da so Italijani v Klanj v Istri vdrl v šoto ter jo oplenili. Solski arhiv in knjige so sežgali. Pokončujejo tudi vinograde. Italijanski kapetan je rekel, da bo dajal za otroke hrano samo, ako se bodo učili italijansko. Delajo okope, vozijo municijo in drug vojni material ter se pripravljajo na bojno akcijo. Italijanski častniki na Reki delajo dobre kupčije z živino. Razni spekulanti jim dovajajo iz Hrvaške živino, katero prevzemajo in odvažajo dalje v Trst. — Na Reki so napadli italijanski vojniki tri hrvaške, po imenu Mile Došen, Anton Došen in Filip Batič, ter so jim vzeli okoli 6000 K. Sli so se pritožili na italijansko poveljstvo; tam so jim dali patrolo pa naj si sami poiščejo napadalce. Ko so jih našli, se je patrola vsedla k nim in Hrvačom zagrozila, da naj odidejo, drugače jih bodo zaprli. — V tobačni tovarni na Reki je bilo, ko so prišli Italijani, tobaka v vrednosti 18.000.000 K. Od tega je prodano doslej tobaka za 6.000.000 K, materiala za 5.000.000 K pa so izročili italijanski vojni upravi. Ostali material bo izročen v naknadnem času. Vse trafike na Reki prodajajo kuncem po originalnih cenah vsako količino cigare, cigaret in tobaka. — Na Reki popisujejo Italijani prebivalstvo, ker hočejo pokazati, da je Reka italijanska. Na ta način, kakor delajo, tim to ne bo težko. Kdor pravi, da je jugoslovanske narodnosti, zahtevajo od njega razna potrdila in izkaze, tako da izgubi cel dan, predno si jih preskrbi. Popisne pole izpolnjujejo z navadnim svinčnikom tako da se dajo podatki radirati, podpisati pa se mora stranka s črnilom ali črnilnim svinčnikom.

Iz Madžarske.

Budimpešta, 27. decembra. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: V poznih večernih urah je padlo na Rakoczyjevi cesti nekaj strelav. Dve osebi sta bili ubiti in sedem je bilo ranjenih. O tem dogodku se poroča: Okoli enajstih zvečer je praporščak narodne straže ki je korakal po ulici na čelu svojega oddelka, pozval k redu pilanca, ki je mahal z nožem. Nastal je prepir, nakar je hitel mornariški praporščak na pomoč. Prišlo je do spopada, v katerega se je vmešavalo tudi občinstvo. Nekoliko pijani mornariški praporščak je oddal par strelav na poveljnika narodne straže in ga nalahko ranil, nakar je le-ta iz silobrana oddal nekaj strelav na napadalca, ter ga težko ranil. Položaj je postal vedno resnejši, vsled česar se je praporščak umaknil in oddal nekaj strelav v zrak in s tem razpršil občinstvo. Drhal pa je začela streljati na stražo, vsled česar je bilo nekaj oseb ranjenih. Redarstvo je poseglo vmes, ter v kratkem času vzpostavilo red. Dve osebi sta bili ubiti in pet ranjenecv so prepeljali v bolnišnico.

Medžimurje v naših rokah.

Budimpešta, 25. decembra. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunajskega korespondenčnega urada poročajo listi iz Velike Kaniže, da so Srbi zasedli Medžimurje.

Budimpešta, 25. decembra. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunajskega koresp. urada poroča ogrski korespondenčni urad: Danes je pol eskadrona srbske konjenice in pol stotnje srbske pehote dospelo iz Varaždina v Čakovce.

Budimpešta, 26. decembra. (Ljub. kor. urad.) Dunajski kor. urad poroča: Vojno ministrstvo javlja z dne 25. decembra: Jugoslovanske čete so dospole v Medžimurje in s tem kršile pogodbo za premirje. Romani so zasedli Kolos.

Poročilo z dne 26. decembra: Jugoslovanske čete, ki so zasedle Medžimurje, so dospole v Dolenjo Lendavo na severnem bregu Mure in tako kršile pogodbo za premirje. V Medžimurje so došla jugoslovanska ojačenja.

Volitve na Madžarskem.

Budimpešta, 24. decembra. (Ljub. kor. urad.) Po dunajskem kor. uradu poroča ogrski kor. urad: Vlada je v svoji današnji seji razpisala volitve, ki se bodo vršile v drugi polovici meseca januarja 1919.

Iz Nemčije.

Berolin, 26. decembra. (Ljub. kor. ur.) Po dunajskem kor. uradu javlja »Vorwärts«: Ob 11. dopoldne je prišlo odposlanstvo mornariške divizije v poslansko zbornico, kjer je bilo več vojakov - mornarjev za stražo izvrševalnemu svetu; odposlanstvo je zahtevalo od straže, naj pridejo v grad in v konjušnico na pomoč. Vnela se je živahna debata. Sklenili so, da ostanejo mornarji v poslanski zbornici. V predobani poslanske zbornice je več mornarjev s puškami in oddelek s strojnimi.

Berolin, 26. decembra. (Ljub. kor. ur.) Glasom dunaj. kor. urada poroča Wolffov urad: Včeraj popoldne je bilo v Siegesallee več šodov, ki so jih sklicali revolucionarni načelniki in zaupniki velebratov berlinskih. Demonstracije so nato izprevedoma šli po mestu. Veliko krčelo je odšlo v Lindenstrasse in zasedlo poslopje lista »Vorwärts«. Policijsko ravnanje je bilo posredovalo in doseglo, da so zapustili tiskarno; sedaj jo stražijo redarji policijskega ravnanja. Predno so redarji zasedli poslopje lista »Vorwärts«, je bilo v njem postavljenih več strojnic; pripravljen je bil tudi oklopni avtomobil. Ta avtomobil so od-

peljali mornarji, ki so vdrl v poslopje. Straže so razorožili in postavili svoje straže, med katerimi je bilo tudi več članov republikanske vojaške obrambe. Zagotavlja se, da zasedbo tega poslopja niso povzročile ne politične stranke, ne revolucionarni načelniki. Povod ter zasedbi je dala razdraženost naroda radi obnašanja lista »Vorwärts«.

Berolin, 24. decembra. Dunajski kor. urad poroča: O dogodkih na Grajskem trgu doznava Wolffov urad iz verodostojnega vira: Res je, da se je navidezno dosegel sporazum med strankami. Tedaj so jeli nenadoma streljati v gradu in v konjušnici; nihče ne vé, kdo je to zakrivil. General Hoffmann je v pogovoru z Ledebourjem baje izjavil, da je dobil od vlade nalog, naj da povelje, da streljajo. Vlada oporeka temu odločilo. Koliko je bilo ob teh pomolvanja vrednih dogodkih mrtvih in ranjenih, doslej še niso mogli dognati. Na Brüderstrasse je videti več krvavih mlač. Del vojaških svetov je včeraj prestopil k mornarjem. Del redarjev policijskega ravnanja se je včeraj proglasil solidarnim z mornarji. Udeležili so se včerajšnjih bojev. Dva redarja sta baje padla. Včeraj je bila seja Narodnega sveta. Sklenili so, da morajo takoj odkorakati vse čete, ki nimajo svoje garnizije v Berlinu; tako bi se preprečilo nadaljnje krvoprelitje. Mornarji so ostali v Berlinu. Druge čete so razorožili. Kdo je kriv, še ni razjasnjeno. S politiko ni to gibanje v nobeni zvezi, gre le za vprašanje meze.

Berolin, 25. decembra. (Ljub. kor. ur.) Vojaki, mornarji in narodna obramba so včeraj namesto mestnega poveljnika Welsa imenovali njegovega pobočnika, poročnika Fischerja, poveljnikom berlinskega mesta. Poročnik Fischer je izvolitev sprejel, izjavil pa je, da zahteva končnoveljavno rešitev po vladi do 27. decembra.

Odgojen socialistiški kongres.

Berlin, 27. decembra. (Lj. k. u.) — Dun. kor. urad. »Vorwärts« poroča, da se je odgodil mednarodni socialistički kongres, ki bi imel 6. januarja zborovati v Lausannu. Sklenili so, sklicati kongres šele po volitvah v nemško konstituanto. To vest je priobčil Van Kol. Razvidno je iz te vesti, kako važne so za prihodni mir nekajene volitve v nemško konstituanto.

Razne vesti.

Wilsonova poslanica.

Pariz, 25. decembra. (Lj. k. u.) Po dun. kor. uradu poroča Agence Havas: Predsednik Wilson je poslal Belu hiši v Washington poslanico, kjer poroča o zelo dobrem zdravstvenem stanju v Evropi nahajajočih se ameriških čet ter naglašajoč, ki je prebivalstvo goji do Amerikancev. Poslanica povdarja, da je trajen mir le mogoč, ako sodelujejo vsi narodi, ki se upravljajo sami. Predsednik je uverjen, da Ameriko v letošnjem božiču nobena stvar boji ne ojačuje, kot ugodno javno mnenje vsega sveta.

Wilson v Chaumontu.

Chaumont, 25. decembra. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunajskega kor. urada poroča Agence Havas: Predsednik Wilson je dospel davi semkaj. Predno se je odpeljal k ameriškim četam, je obiskal Mestni dom. Medpotoma ga je pozdravljala množica z veselimi vzkliki. V Mestnem domu ga je sprejela mestna občina. Zupan ga je navdušeno nagovoril. Nato je šel predsednik Wilson na planoto Langresko; ondaj ga je bilo vojaško pregledovanje. Po navdušenih besedah generala Pershinga je predsednik Wilson opisal ponos in pristrano znanje, s katerim je ameriški narod spremljal vsako gibanje ameriških vojakov. Cestital je vojakom na tem, kako so izpolnili svojo dolžnost. Potem so čete defilirale. Po novih ovacijah je predsednik Wilson zapustil tribuno in se vrnil v Chaumont.

New York, 23. decembra. (Ljub. kor. urad.) Po dunajskem kor. uradu poroča Reuterjev urad: Washingtonski poročevalec »Associated Press« je pooblaščen, izjaviti, da se predsednik Wilson protivi vsem predlogom, potopiti vse nemške vojne ladje, predane na podlagi pogodbe za premirje.

Anglija proti boljševizmu.

Berolin, 24. decembra. (Ljub. kor. ur.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Kakor poroča berlinski korespondent, je izdala angleška admiraliteta nastopno povelje na nemško brodevoje: 1. Ladje z rdečo zastavo bodo potopili takoj, ne da bi jih prej posvarili. 2. Z ladjami brez častnikov se bo postopalo po vojnem pravu. 3. Ako zasačijo mornarja pri boljševiški propagandi, bodo ustrelili vso posadko ladje, na kateri je služil.

Proti boljševizmu.

Pariz, 26. decembra. (Lj. k. u.) Po dun. kor. uradu poroča Agence Havas: V odseku za zunanje zadeve poslanske zbornice je mi. »Le zunanji zadevi Pichon poročal o uk. ... ki jih je vlada sklenila, da podpira kraljeve vlade v Rusiji v njihovem stremljenju po pobujanju boljševizma. Zavezniki namenjajo nadaljevati to politiko, nečajo pa nikake intervencije; edini namen alirancev je, iztrebiti boljševizem v Rusiji.

Francoske izgube.

Pariz, 26. decembra. (Lj. k. u.) Po dun. kor. uradu poroča Agence Havas: Državni podatnik Abrami je sporočil nekaj podatkov o francoskih izgubah do 1. novembra 1918. Skupno število mrtvih, ujetnikov in pogrešanih znaša 42.600 častnikov in 1.789.000 mož. Od teh je 31.300 častnikov in 1.040.000 mož mrtvih, 3000 častnikov in 311.000 mož pogrešanih. Živih ujetnikov pa 8300 častnikov in 438.000 mož.

Portugalska zvesta zaveznikom.

Lizbona, 25. decembra. (Lj. k. u.) Po dun. kor. uradu poroča Agence Havas: Nov kabinet bo v prihodnjih dneh predložil parlamentu svoj politični program. V deželi je mir. Tuje vojne ladje, ki so povodom pogreba predsednika Sidonija Paesa priplule v Tajó, so zapustile Portugalska zvesta svojim zaveznikom in da jim daje svojo pomoč, ki jo bodo zahtevali od dežele.

Bruselj, 25. decembra. (Ljub. kor. ur.)

Dunajski kor. urad poroča: Ministrski svet pod predsedstvom kralja je sprejel predlog o volilni reformi, s katero se uvede splošna volilna pravica.

Nota narodne vlade proti koroškemu Landesausschussu.

(Lj. kor. ur.)

Kot odgovor na noto celovške deželne vlade iz 19. decembra t. l. ki jo je dunajski korespondenčni urad 20. t. m. priobčil po raznih nemških listih in ki taji, da so Nemci na Koroškem nasilno nastopali proti Slovincem, ter zahtevajo, da Narodna vlada ljubljanska po svojem korespondenčnem uradu vedoma zavija deistva in v javnost pošilja neresnična poročila, in v kateri koroška vlada zatiruje, da trpi pod terorom edinele nemške prebivalstvo, došim koroški Slovinci nimajo nič trpeti pod nemškim nasiljem, je Narodna vlada v Ljubljani koroški deželni vladi ter državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju poslala nastopno noto, ki jo je s posredovanjem polkovnika Pribečevića v vrednost dala tudi belgraiski osrednji vladi in vladam naših entitetnih prijateljev. Obenem je vsebino te note po ljubljanskem korespondenčnem uradu dala sporočiti tudi vsemu kulturnemu svetu.

Brzojavna protestna nota deželne vlade v Celovcu z dne 19. t. m., v kateri deželna vlada v Celovcu rekrimira Narodno vlado SHS v Ljubljani glede preganjanja slovenskega prebivalstva na Koroškem deloma zanikava, deloma odvrača krivdodsebe, daje slovenski Narodni vladi v Ljubljani povod, da osvetli trditve deželne vlade v Celovcu z nastopnimi uradnimi ali po zanesljivih pričah potrjenimi deistvi.

Omenjena nota deželne vlade v Celovcu zbuja zlasti domnevo, da jugoslovanske čete povzročajo nered pod nemških kraih; nemška vlada v Celovcu in dunajska vlada menita, da morata nastopiti v interesu varstva nemškega prebivalstva proti takemu ravnanju. Temu nasproti se mora najprej ugotoviti, da Jugoslovanci niso Nemcem na Koroškem skrivili niti lasu; ako so morali nastopiti proti posameznim, mir in red v slovenskem delu Koroške ogrožajočim priseljenim Nemcem ali renegatom, so bile to samo obrambne ukrepite, nanašajoče se le na omejitve njih hukiškočev, početa. Sicer pa so se dogajali vsi oni dogodki, ki na čisto slovenskem ozemlju, in to med meami, ki so jih pri poslednji konferenci v Ljubljani nemški zastopniki Koroške sami priznali za strnjeno slovensko ozemlje. Na tem ozemlju nima Nemci čisto nič iskati in nimajo nobenega pravnega vzroka, zanimati se za javno upravo teh krajev, še manj pa imajo pravico to ozemlje podrediti samovoljnemu vladanju nedisciplinirane soldateske nemških vojaških svetov na Koroškem; deželna vlada v Celovcu bi morala vendar že enkrat uvideti, da je za vedno konec germanizacije Slovencev na Koroškem in prvenstvu Nemcev na koroškem ozemlju, kjer prebivajo Slovinci.

Kako je deželna vlada na Koroškem, opirajoč se na svoje vojaške evete, izkušala navzlic uničevalnemu porazu nemškega imperijalizma nadaljevati svoje pred vojno prakticirano nasilno politiko v slovenskih delih Koroške, naj dokažejo nastopni, iz preobilice nasilnih činov koroških Nemcev izbrani dogodki:

Komaj se je konstituirala deželna vlada v Celovcu in ustanovila vojaška organizacija, že so nemški vojniki v Celovcu ob sviranju godbe siloma odstranili napisne deske slovenskih prebivalcev celovških; ondaj, kjer jih vojaštvo ni moglo odpraviti, je zahtevalo njih odpravo v imenu poveljnika z nasilenimi bodali in jih smeli potem brez ozira na to, ali so bili napisli slovenski ali nemški.

Vojaške patrole so večkrat ogrozale slovenske goste v hotelu Trabesingerjevem v Celovcu; dne 28. novembra je udrl približno 40 nemških vojakov v ta hotel, da bi aretirali žandarmerijskega stražmeštra, ker je nosil slovensko kokardo na kapi. Slovenski komisar za Koroško Smodei jih je izrecno opozoril na nepostavnost njih početa, oni pa so vendar zahtevali, naj jim predajo stražmeštra, in so preiskali vse sobe, celo postelje, kjer je spala njegova žena, in ga hoteli dobiti po vsaki ceni v roke, da bi ga umorili, kakor so se izrazili. Prav tako so prešli v hotelu advokatu dr. Müllerju le zato, ker je po telefonu poročal nemškemu vojaškemu poveljstvu v Celovcu o dogodkih in zahteval pomoči. Naposled je moral vojakom neznan slovenski komisar za Koroško, Smodei, slišati na svoja usesa, da ga morajo obsediti. Da bi preprečili vse eventualnosti, so nemški vojniki prerezali vse telefonske žice v hotelu.

Po osebni intervenciji drugega gosпода, ki je poveljniku obširno opisal nevarni položaj, je prišla močna vojaška patrola. Pridružila pa se je silovitežem in preiskala sobe hotela, da bi prišla komisarija Narodne vlade SHS v Ljubljani, Smodeja in ga izročila prej omenjeni usodi. Že tedaj so hoteli nemški vojniki najemniki pod vodstvom vojaškega sveta v Celovcu napasti tudi srbsko telesno stražo jugoslovanskega majorja Lavriča, ki je prišel v Celovec k vojaškim pozajemanjem; vendar pa so to opustili, ker so zvedeli, da je srbska telesna straža močno oborožena.

Že takrat so nemške patrole slovenskim prebivalcem Koroške jemale erarne konje, ki so bili v Celovcu na prodaj. Tako so nemške patrole in vojniki na celovškem kolodvoru, na železnici in na cestah, držečih iz Celovca, jemali Slovencev blago, n. pr. usnje in druge stvari kupljene v Celovcu. Kamor so prinesli živeža, Narodna vlada v Ljubljani in slovensko poverništvo v Celovcu in njegovo nameštništvo je pri nemških oblastnikih v Celovcu protestirali ter pisмено in ustno po več gospodih v Celovcu prosili pomoči.

Da bi deželno vlado na Koroškem, oziroma dež. odbor opozorili na resnost položaja, so tina zapretili tudi z represalijami. Toda brezuspešno so bili opomini in pretuje.

Se preden so jugoslovanske čete dospole na slovensko ozemlje v Velikovec in njegovo okolico, so Nemci v Sinci Vesi streljali v hišo trgovca Novaka, ravnatelja slovenske gospodarske zadrge, in ogrožali njegovo gospo, soo.

Tisti čas so nemški vojniki pri Kamnu blizu Rekarje Vesi napadli nekaj jugoslovanskih vojakov v gostilnici; enega jugoslovanskega vojaka so težko ranili, drugega pa celo ubili.

Dne 30. novembra so zasedli srbski in jugoslovanski oddelki slovensko ozemlje do Velikovec z nim vred, da bi skrbeli za mir in red. Izrecno bodi tudi tukaj poudarjeno, da je Velikovec še danes na obstoječem strnjem slovenskem jezikovnem ozemlju. Navzlic temu je dne 1. decembra udrl v ta kraj približno 400 mož nemških čet s 7 goršimi topovi in 2 oklopna avtomobila pod poveljstvom podpolkovnika iz Celovca in zahtevalo predajo mesta Velikovec. Ko je jugoslovanski poveljnik to odklonil, so nemške čete tele streljati še med pozajemanjem. Nemške čete se so morale umakniti. Pozneje so Nemci trdili, da so vojniki streljali ne da bi dobili za to ukaz, da so se torej puške sprožile same.

Dne 1. decembra je v slovenskem delu Koroške, namreč v Vrbi ob Vrbskem jezeru nemška patrola aretirala dva slovenska fanta iz Sv. Ilija v gostilnici, ker sta govorila slovenski, pela slovenske pesmi in imela slovenske znake.

Dne 7. decembra so nemške patrole na slovenskem ozemlju zaprle župnika Razgovška, provizorja Malita in župnika Dolinarja pri Sv. Mihelu, v Sv. Filipu in Važenbergu, jih vlačile sem in tja in jih naposled odvedle v Sv. Vid ob Glini; tam se je vsem trem posrečilo pobegniti. Ker so jim nemški vojniki večkrat pretili, da jih obsedijo, in ker je bilo potekom njih življenje v nevarnosti, so bili prisiljeni, zapustiti svoje fare, tako da sedaj ondodni prebivalci nimajo nobenega duhovnika. Poudarjeno bodi, da so Nemci večkrat streljali za nimi. V Kotmari Vesi, torej tudi na slovenskem ozemlju so nemške patrole ponoči iskale župnika Arnuza s pretevo, da je hukiask slovenske kmetijske fante, naj napadejo nemško stražo blizu Humberga pri mostu, ki je na slovenskem ozemlju; rešil se je le slučajno. Patrole so v župnišču in v hišah in na dvoriščih v okolici iskale še dolgo, in ko župnika niso našle, izjavilo, da ga že Pse ulove, ker ga morajo obsediti.

Tiste dni so napadli nemški vojniki jugoslovansko patrolo, hiteči pri Malem Sv. Vudu pomagat kmetu, ki so mu Nemci porušili hišo; nemški vojniki so streljali na jugoslovansko patrolo s strojnimi in šrapneli.

Politične vesti.

— Furlanija za samostojno republiko. Goriški Furlani so zelo razburjeni radi italijanske okupacije. Grozi jim gospodarski polom. Dan da dan se pojavljajo močnejši glasovi, naj se osnuje iz goriške Furlanije in beneškega furlanskega ozemlja posebna furlanska republika pod imenom: »Venezia Giulia«.

— Kaj je potrebno, da postanemo pravi Jugoslovani? Na to vprašanje odgovarjajo »Pucke Novine« takole: »Trebaja, da za zamenjamo mržnjo z ljubeznijo in prepričali se bomo, da je popolnoma isto, ako kdo pravi, da je Srb, Hrvat ali Slovenec. To se pravi: Vsak Srb je objednem tudi Hrvat, a vsak Hrvat je objednem tudi Srb. Prav kakor je Hrvat ali Srb Slovenec, a Slovenec zopet Hrvat ali Srb. Tako se ima pojmovati naše narodno jedinstvo, a to znači, da smo vsi mi Hrvati, Srbi in Slovenci eden jedinstveni narod, da smo vsi Jugoslovani.«

— Centralna vlada in pokrajinske vlade. Predsednik Starčevičeve stranke prava dr. Ante Pavelić se izraža o stališču centralne vlade napram pokrajinskim vladam takole: O resortih, katerih agende opravljajo avtonomne pokrajinske vlade, odločuje v slučaju konflikta med pokrajinsko vlado in resortnim ministrom ministrski svet, ki nosi odgovornost tudi napram Državnemu Veču. O vprašanju avtonomne kompetence bodo resortni ministri izdajali samo splošno veljavna navodila in vršili generalno kontrolo, eksekutivo pa bo imela v vsakem slučaju v svojih rokah avtonomna pokrajinska vlada kot zadnja upravna instanca. O avtonomnih poslih bodo imeli nadzorstvo nad pokrajinsko vlado pokrajinski zbori, odnosno pokrajinski sveti. Pokrajinski zbori se bodo izpolnjevali, pokrajinski sveti pa se bodo sestavljali po dogovoru političnih strank v dotični pokrajini. Ako ne bo mogoče doseči sporazuma, bo odločevalo Državno Veče. Na čelu pokrajinskih vlad bodo postavljali predsedniki, ki jih bo imenoval vladar na predlog pokrajinskih zborov, odnosno pokrajinskih svetov. V Zagrebu bo na čelu vlade ban. Ta uredba bo v veljavi do velike ustavotvorne skupščine, ki bo nato končno uredila notranjo organizacijo vse države. Sedajni ministri niso več ministri kraljevine Srbije, nego države SHS. Isto velja tudi glede grba in zastave. Samo še nimamo skupne himne. To je treba čim najpreje preskrbeti. In v to bo treba razpisati natečaj za pesnike in glasbenike.«

— Bosanski socialisti proti italijanskemu imperijalizmu. V Sarajevu so pretekli teden priredili bosenski socialisti veliko skupščino, na kateri so manifestirali za narodno in državno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Glavni referat je imel prof. Z. Milojković, ki se je med drugim dotaknil tudi italijansko-jugoslovanskega spora. Izjavil je med drugim: »Sporočamo Italijanom, da je naša svoboda rojena iz krvi naše in da je vzcvetela iz naših grobov. To svobodo se more zadušiti samo v naši krvi in v naših grobovih.« Ta izjava socialno demokratičnega voditelja je žela burno odobravanje.

— Novi listi v Sarajevu. V Sarajevu izhajajo tile novi listi: »Srpska Zora«, glasilo srbske demokratske stranke, »Jugoslavija«, organ hrvatske skupine okrog dr. Smariča. »Jednakost«, glasilo jugoslovanske muslimanske demokracije. »Glas Slobode«, organ

socijalno demokratske stranke. »Slovenski Jug«, organ radikalno demokratske Omladine. »Jugoslavinski list« kot naslednik Sarajevskega »Tagblatta« in »Narodno Jedinstvo«, glasilo Narodne vlade.

— Italijani proti Wilsonu. Wilson je, kakor znano, odložil svoje popotovanje v Italijo. Prišlo je do konflikta med zastopnikom italijanskega imperijalizma z zunanim ministrom Sonninom in zastopnikom svetovnega demokratizma predsednikom Wilsonom. Toda Wilson bo prišel v Italijo. Kot uvod njegovemu prihodu ga je pričela italijanska publicistika prikrito in neprikrito napadati. Tako prinaša oficijozna »Tribuna« članek, ki je naslovljen »Bog nas varuj naših prijateljev«, v katerem je jasna ost proti velikemu predsedniku severoameriške Unije. Da pa hukiasko italijanski imperijalisti ljudstvo in posebno vojaštvo proti Wilsonu, je že vsakemu dobro znano. Italijanski vojniki in tudi častniki v zasedenem jugoslovanskem ozemlju le preradi kriče: »Abasso il Wilson« ter smešijo in sežigajo javno podobe velikega glasnika svobode. Tako so italijanski častniki dne 15. t. m. v St. Petru Wilsonovo sliko na drobne kosce raztrgali. Nekje na Goriškem je rekel v pogovoru o vojski in miru eden izmed italijanskih častnikov, da bo tudi Wilson poginil (creperà anche il Wilson), in potem bomo napravili tako, kakor bomo hoteli. To je plačilo italijanskega »kulturnega« naroda onemu možu, brez katerega ne bi Italijani nikdar prišli iz zagate. Toda Wilson je prevzišen za tako blatenje.

— Madžari rujejo proti Jugoslaviji. Madžari vsiljujejo jugoslovanskim vojakom, ki se vračajo preko Madžarske v domovino letake s tole vsebino: »Srbska bračo! Odtjerali smo kralja. Proglasili smo republiko. Narod uzeo je u ruke moč. Nečemo više rata. Nečemo više biti robovi gospode. Madžarski i srbski narod postali su veći braća. Svaki ima jednaka prava. Srbska bračo! Ne pustopajte z nami neprijateljski. Ne mojte osvajati. Stvorite i vi pučku republiku. Položite i vi oružje! Svakom narodu ostavimo svoje područje. Življa revolucija! Dole s kraljevima. Življa srbsko madiarsko bratinstvo! Življa slobodna pučka republika!« — Iz teh letakov je razvidno, da hočejo Madžari izzvati v Jugoslaviji slične razmere, kakršne vladajo na Madžarskem. Zavedajo se, da je Jugoslavija v tej obliki, v kakoršni se je osnovala, silna in močna. Zato bi radi podkopali temelji, da bi s tem zrušili celo zgradbo. Na razvalinah te zgradbe, tako se nadejajo, bi potem znova lahko zgradili staro Madžarsko, zatratiljico vseh nemadžarskih narodov. Značilno je, da je tako madžarska, kakor nemška agitacija naperjena v prvi vrsti proti državnim obliki Jugoslavije. Madžari kakor Nemci smatrajo kraljevino na jugu kot največjo nevarnost in zato ji skušajo z vsemi sredstvi izpodkopati tla. Madžari skušajo pridobiti za svoje namene jugoslovanske vojaške, Nemci pa jugoslovanske železnice. Madžari, ki jim nemara nedostaja novcev, delajo z letaki. Nemci pa, ki imajo denarnega papirja dovolj, pa z bankovci kakor je to dokazalo razkritje o mariborskem štrajku. Prepričani pa smo, da se ne bodo posrečili ne madžarski, ne nemški naklepi. Na nemške in madžarske limance Jugoslovani več ne gredo, ti časi so že prešli!

— Sarajevski občinski svet šteje sedaj, odkar je bilo vani kooptiranih 9 socialistov, v celem 39 članov, in sicer 9 katolikov, 9 pravoslavljnih, 9 muslimanov, 9 socialistov in 3 Židje. V občinskem svetu se osnuje tretje mesto podžupana, ki bo pripadlo Židom.

— Venezuela za jugoslovanske dijake. Sarajevska »Jugoslavija« poroča, da je vlada južno ameriške republike Venezuele nakazala štipendije jugoslovanskih dijakom v Bosni. Potom srbske centralne banke v Sarajevu je dobilo 10 jugoslovanskih akademikov v Sarajevu ustanovo po 200 K in 10 srednješolcev po 100 K. Denar je iz dijaškega fonda, ki ga je ustanovila venezuelska vlada.

Iz seje Narodne vlade SHS

dne 23. decembra 1918.

Državni urad za zunanje zadeve na Dunaju je svoji čas sporočil Nar. vladi, da je Nemška Avstrija pripravljena dovoliti, da smejo jugoslovanski uradniki, ki se selijo iz Nemške Avstrije, pasirati mejo, ne da bi se jim preiskovala prtljaga, če se dovoli v obratnem slučaju isto. Nar. vlada je temu pritrčila z dostavkom da naj se ta pravica raztega tudi na naše begunce v Nemški Avstriji ki se vračajo domov. Dne 22. decembra je državni tajnik zunanjih zadev dr. Bauer brzojavil z Dunaja, da je pripravljen, ugoditi predlogu Narodne vlade, ako se ta pravica raztegne obojestransko ne samo na uradništvo, ampak na vse osebe, ki se vsled izpremenjenih političnih razmer vračajo iz sosednje države. Nar. vlada pritrči predlogu z dostavkom, da smejo izseljenci večje množice živl, nego so se določile pogodbeno dne 7. novembra 1918 v Gradcu, vzeti s seboj samo z dovoljenjem oddelka za prehrano.

Gospodarski komisar deželne vlade vlad Stajerske v Gradcu predlaga, da se upostavi med obema državama prost gospodarski promet na meji, od katerega naj je izvet sam promet z efekti, devizami in tujim denarjem. Predlog se odkloni.

Deputacija uradništva je izročila predsedniku resolucije obsegaajoče 9 točk ki se nanašajo na izboljšanje gmetnega stanja uradništva. Nar. vlada je izročila resolucije v pretres komisiji za enotno ureditev uradnih vprašanj ki je sestavljena iz zastopnikov vseh poverjenstev in posluje pri predsedstvu Nar. vlade.

Vzame se na znanje poročilo zdravstvenega oddelka o dosedanem izvrševanju naredb glede preprečanja nevarnosti, da se potom oseb, ki so bile v vojaški službi bivše Avstrije, širijo nalezljive bolezni

med ljudstvom (Uradni list št. 7, naredba št. 77), in o korakih, ki se bodo v tej smeri še storili.

Predsednik Kranjske deželne banke Karol Pollak naznanja, da odloga svoje mesto. Odstop se vzame na znanje in se izreže odstopajočemu predsedniku zahvala za njegovo poslovanje.

Sestava direktorija Kranjske deželne banke se odloži do prihodnje seje.

Državni urad za zunanje zadeve na Dunaju pošilja besedilo dogovora ki naj se ratificira v smislu pogajanj zastopnikov Nemške Avstrije z Nar. vlado v Ljubljani z dne 12. decembra 1918. Ker se besedilo ne ne sklada povsem s svojočasnim dogovorom in je treba novi načrt pogodbe preštudirati in deloma tudi odstopiti v odločitvi skupni vladi v Beogradu se ratifikacija odkloni, pač pa izjavi pripravljenost, da se o poslanem načrtu vrše pogajanja. V ta namen redlaga Narodna vlada, da se poprejšnji dogovor z dne 7. novembra 1918 potrdi do 15. januarja 1919.

V posvetovalno dvorano pride polkovnik Milan Pribežević, ki mu je poverjena organizacija vojaštva v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani. V krasnem, obširnem govoru je razpravljal ne samo o svoji vojaški misli, ampak tudi o drugih vprašanjih, glede katerih si morajo biti državljani SHS na jasnem, da bo vladalo pravo razmerje med posameznimi plemeni in da bo imela nova armada, rus korenine v ljudstvu. Govor polkovnika Pribeževića so sledili poverjeniki z odobravanjem in obljubil sodelovanje v njegovem smislu.

Narodna vlada je razpravljala obširno o dogodkih v St. Jerneju na Dolenjskem dne 22. decembra ob priliki nameravanega shoda pov. dr. Pogačnika. Ugotovila se je soglasno potreba, da smo Slovenci sedaj, ko nam preti največja nevarnost na zapadnem, edini. Stori se bo vse, da se sliči obžalovanja vredni pojavi ne pojavljajo.

Izvrše se nekatera imenovanja v oddelku za notranje zadeve, ki so se že objavila.

Policijskemu nadkomisarju Alojzu Kerševanu se podeli naslov policijskega svetnika.

Sklene se, da se mora vsaka prodaja javnega blaga v večji množini predlagati v seji Narodne vlade, kjer se bo določilo, ali se blago proda in na kateri način. Kjer je to mogoče, naj se prodaja izvrši potom licitacije.

Inženir Vladislav Fasan, gozdarski svetnik v Zadru - Veštica, se prevzame v službo pri agrarni operaciji Narodne vlade SHS v Ljubljani.

V pošto ravnateljstvo v Ljubljani se bremenjuje sledeči uradniki:

poštni svetnik dr. Ivan Debeljak kot poštni ravnatelj; višji poštni komisar Gregorčič Alojz kot poštni svetnik; poštni komisar dr. Lamut Ivan; poštni koncipist dr. Pavlič Franc, dr. Lebar Joško, dr. Janžekovič Franc, Vesjenjak Anton kot poštni komisarji; poštna koncipista dr. Ranotec Fr. in Matjašič Miroslav; inž. Laurenčič Ernst kot stavbni svetnik, inž. Osana Marij kot višji stavbni komisar, Glaser Pavel kot računski svetnik, Korun Janez kot rač. oficijal, inž. Mally Vladimir kot stavbni komisar.

Načelniki posameznih oddelkov v železniškem ravnateljstvu dobijo kot funkcij-sko doklado 1/3 difference med sedanjim plačilnim razredom in VII. plačilnim razredom, ker opravljajo delo, ki so ga vršili doslej uradniki VII. činovnega razreda.

Mnoge stranke vlagajo še vedno neukovane vloge. Občinstvo se opozori na dolžnost, kolkovati vloge prav tako kakor pot avstrijsko vlado.

NV v Zagrebu je sporočilo, da so vsled imenovanja skupne vlade v Beogradu njegove funkcije prenehale in da pridejo člani NV v državno veče, ki se sestane čez mesec dni. S tem so upostavljene redne razmere in vse pokrajinske vlade, ki so imele namen, skrbeti za uredno in prehodno dobi, so stavile svoje mandate regentu na razpolago. Tudi Nar. vlada SHS v Ljubljani je koncem seje sklenila, da poda demisijsko, in je v tem smislu odpustila brzojavko puštrskemu predsedniku Protiču.

Boj malariji.

Sloviti slovenski zdravnik dr. Ivan Matko, specialist za tropične bolezni, snuje spoznavno z jugoslovansko državno upravo velikopotezno smotreno akcijo zoper malarijo, ki preti Jugoslovanom vse hujše nego drugim narodom, ker so naša tla za razploditev in prosojanje žuželke, ki prenaša malarijo, posebno ugodna.

Malarija, ki jo naši možje in fantje dobro poznajo iz vojn, je nevarna bolezen, ki se javlja v obliki opetovanih hudih mrzličnih napadov in ki telo tako oslabi, da ne more več zadostno kljubovati povzročiteljem drugih bolezni; vsled te oslabelosti ga izahka zmorejo druge bolezni (španska, pljučna itd.) in za malarijo oboleni človek kaj lahko postane žrtev smrti. Malarija je tem nevarnejša, ker se je bolnik ne iznebi izlepa. Kogar se je polotila, tega ne pusti tako kmalu, ampak ga več let v daljših ali krajših presledkih vedno in vedno zopet pogabi. Šele po preteku povprečno sedmih let opesa njena napadalna moč in je dotičnik more neizbiti, ako je v njem še dovolj odpornosti. Ker pa je njegovo telo temko opetovanih obolenj za malarijo temko let oslabilo tako, da je začelo v vseh svojih delih hirati, je v njem kaj malo odpornosti in velika je možnost, da ga, vsled malarije hiračnega, v grob položijo ta ali ona bolezen, ki bi ji sicer mogel kljubovati z uspehom.

Da uvede akcijo, ki jo je spoznal za nujno potrebno, ako naj se prepreči, da bi stotine Jugoslovancev zaradi malarije in njenih posledic pred svojo dobo morale pod ruho, je dr. Ivan Matko dne 23. decembra 1918 na seji primarijskega zbora deželne bolnišnice v Ljubljani imel predavanje, ki je priloženo v nastopnem.

Iz Rajhenburga pri Sevnici doma, je Ivan Matko študiral na ljubljanski gimnaziji in se navzlic revščini - njegov oče je bil učitelj - posvetil študiju medicine na dunajski univerzi. Profesorji dr. Noorden, Ortner, Stejskal in Zweig so bili njegovi učitelji. S posebno vneto je študiral tropične bolezni. O uspehih svojih raziskavanj je doslej priobčil 28 samostojnih znanstvenih spisov iz najrazličnejših gran notranje medicine; 18 teh spisov se bavi s specifično z malarijo. S svojimi medicinsko - strokovnimi objavami si je mlad naš rojak - šteje komaj 32 let - med učeniškim svetom v tujni priobli slovesno izredno nadarjenega in uspešnega znanstvenika, ki ga medicinski svet že sedaj šteje med svoje kapacitete. Na Dunaju so mu v priznanje posebnih za-

slug za medicinsko vedo štirikrat naklonili izdatno državno podporo za nadaljanje raziskavanj in mu poverili samostojno vodstvo znamenitega inštituta za proučevanje in zdravljenje malarije. Dasi je imel na Dunaju odlično in bogato nagradeno državno službo in čeprav so mu poudarili še sijajnejšo, da ga pridržijo, je dr. Ivan Matko kot zaveden Jugoslovanc Avstriji dal slovo in svoje zdravniške in znanstvene sposobnosti dal na razpolago Jugoslaviji, kjer namerava, sporazumno z državno upravo, ustanoviti celo vrsto inštitutov za boj zoper malarijo in druge prenosljive opasne bolezni, da po najboljših močeh pripomore do popolnega zdravstvenega razvoja naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vesti iz primorskih dežel.

Italijanska nasilstva v Gorici. Italijani trgajo našim ljudem raz prsa ameriške in francoske znake. Italijanska policija fakaža je v Gorici dežansko napadla nekaj slovenskih gospodov, ki so imeli ameriške znake. Posebno se je odlikoval gorški Italijan Rossi in takozvana gorška Italijanka »inteligentna« mladina. Ko je neka gospodična na zahtevo gorških Italijanov, naj nosi italijansko trikotnik, rekla, da je Slovenka in da hoče ostati pod Jugoslavijo, ji je neki Italijanski »inteligent« pred navzočimi italijanskimi častniki prisilil klobuto. V Trnovem je neki Italijanski Magiore zaklical nekemu dečku, ki je imel ameriški znak: »Meti via, via, questo sporco.« Tako se godi po vseh krajih v Primorju.

Iz Gorice poročajo: Iz Krmina prihajajo meščani, bivši vojniki, ki so jih imeli tam zaprte več nego 14 dni. Vsi so umazani in premrazeni, ker jih vtačeno v grde prostore in tim ne dajo nič jesti, 16 pa jih bodo zares internirali, med temi so dr. Podgornik, sodnik Koršič, Damir Feigel. Te dni hočejo z glavarstvom razposlati po celi deželi cele zaboje slovenskih letakov, ki bodo naznanjali, kako dobro se bo godilo Slovincem v veliki Italiji.

Atentat na slovensko šolstvo. Italijanska oblast namerava atentat na slovensko šolstvo v Gorici in na Gorickem. Glede dveh javnih slovenskih ljudskih šol, ki jih je pred vojno vzdrževala gorška občina, je sklenjeno, da se pokličejo učitelji iz Italije, ki slovensko dečo primerno vzgoje, da bo lahko hodila tudi v druge (italijanske) šole. Kako se bo ta slovenska deca odvajala, je umljivo. Zasebnih slovenskih šol Italijani ne puste otvoriti. Glede ljudskega šolstva na Gorickem je določeno, da bodo čim prej izpremenili učne knjige, za sedaj pa učiteistvu zakazali, da poučuje slovensko dečo v italijanskem duhu. Za okrajnega šolskega nadzornika je določen zarizren Italijan iz renezaletske družine »Francesco Spazzanani« ki je bil že med prvo italijansko okupacijo nadzornik slovenskih šol na Kobariškem in v Brdih (te so bile vse italijanske).

Z Nabržine nam poročajo: Ko so prišli 6. novembra Italijani, smo jih na kolodvoru pozdravili kot prijatelje. Kapitan je govoril v enakem smislu in poudarjal, da je poslan, da vzdržuje red in mir. Ljudstvo je klicalo: Živio Wilson, živila Jugoslavija, živila ententa! Kapitan je vsiknil »Evropa! Italica!« Odzvali smo se z »živico!« Drugi dan so nam pobrali živež, ki ga je bilo županstvo prevzelo od vojnega oskrbovališča. 20 vagonov moka, 1 1/2 vagona soli, 2 milijona cigaret, konserve, milo itd. Izvezli so tudi skladišče lesa in železnine za obnovitev Goriske, tako da si ljudje ne morejo poravnati svojih stanovanj. Anrovizacija je začela slabo delovati. Pravijo, da naj potrpimo, da pride vsega polno. Italijanskih zastav je polno vsepošvodi. Kapitan je ukazal slovenske napise prebeliti in napraviti italijanske. Karabinierji vstavljajo Slovence in jih hrulijo, da zakaj govorijo za zopern jezik, naj govorijo italijansko. Pobrali so ljudem živino ter jo odgnali na 45. div. poveljstvo v Sezano. Sedaj vračajo živino vso sestradano. Internirali so bivšega častnika Adamiča in orožniškega stražmostra Bizjaka. Izmed železniških nameštencev sta se podpisala le dva za italijansko službovanje. Sola se je končno vendar začela in sicer v slovenskem učnem jeziku, samo namesto nemščine se uče otroci italijansko.

Bratje in sestre!

V mesecu avgustu osnovali smo odsek za saniranje »Slovenske Sokolske Zveze«, na katerem so bili izvoljeni predsednikom br. dr. Vladimir Ravnihar, podpredsednica ga. Franca dr. Tavčarjeva, tainikom br. dr. Fux blaginikom br. Makso Hrovatin, gđ. Gogala in gospod Bonač st.

Odsek se je zavedal, kako velike naloge čakajo naše Sokolstvo po vojni. Da bo dečo dečevanje Sokolstva, treba je v prvi vrsti, da se poravnajo ogromni dolg v znesku skoro 70.000 K, v katerega je prišla »Zveza« vsled zatiranosti bivše avstrijske vlade, ki je vedno skušala Sokolstvo tiskati k tlom in stavila vse mogoče zapreke nega razvoju. Tako nam je bil Vsesokolski zlet ravno pred izvršitvijo vseh priprav prepovedani in naši poslanci niso zamogli dečati niti tega, da bi bil zlet dovoljen omejeno. Vse velikansko delo je bilo izvršeno zama in »Slovenska Sokolska Zveza« pa si je nakopala veliko breme, katerega bo mogoče le potom prispevkov in daril urediti, če hočemo da zamore »Zveza« začeti uspešno s svojimi delovanjem.

Ustanovili smo odsek v času, ko se nam je bilo bati, da nas bivša nemška avstrijska vlada zopet ne preganja, nastavi započeto delovanje in tako Sokolstvo oskuduje. Vsled tega smo bili navezani na tiho delovanje, a sedaj ko so strgane okove v katere smo bili okovani in postali svobodni narod, stopa cdek pred javnost s prošnjo, da prikoči našemu Sokolstvu s primernimi zneski na pomoč. Aneliramo tudi na naše denarne zavode, da naklonijo odseku kako darilo.

Sokolska društva prosimo, da vodijo nabiranje daril, nadalje da skušajo prirrediti kako veselico v prid »Zvezi«, morda tudi s podporo drugih narodnih društev, da bo dečevanje čim večji.

Odsek priredi v svrhu asanacije dne 1. svečana veliko prireditev v vseh prostorih Narodnega doma in prosimo vsa društva, da se blagovolijo ozirati na to.

Odsek za nabiranje prostovoljnih prispevkov za saniranje »Slov. Sokolske Zveze«.

Preokret v Kranjski hranilnici.

Včeraj je imela »Kranjska hranilnica« sejo v prisotnosti vladnega zastopnika gosp. dvornega svetnika Kremenskega. Na seji se je sklenilo, kooptirati v odbor te - le slovenske člane: župana dr. Tavčarja, podžupana dr. Trillerja, premeta Andreja Kelana, Antona Kristana, Ivana Kneza, Leona Souvana, A. Lillega, kanonika Erkerja, kanonika Šiško, Feliksa Urbanca, Janka Juvana, dr. Demetra Bleiweisa, patra Hugolina Sattnerja in Karla Polaka star. V direktorij »Kranjske hranilnice« so bili poklicani Feliks Urbanec kot predsednik, Lilleg Alojzij in pater Hugolin Sattner. Za ravnatelja je bil izvoljen dr. Galle z letno plačo 18.000 K z dokladami. Navzoči vladni zastopnik je razveljavil vse sklepe.

Dnevne vesti.

Belgrad - Ljubljana. Na pozdrav občinskega sveta ljubljanskega je došel iz Beograda na župana dr. Ivana Tavčarja tale odgovor: Beograd, 27. decembra. Predstavitelji prebivalstva prestolnega mesta Beograda, v dno duše uverjeni, da je glavno mesto Slovencev, bela Ljubljana, rodna sestra mesta Beograda, postavila močan del temelju ujedinjene, nerazdeljive in jedinstvene Jugoslavije v obliki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod slavo ovcenico dinastije Karagorgjevičev, Vas prosijo, da ste pred ljubljanskim občinskim odborom in meščanstvom tolažke njihove najpristnejše zahvale na bratskem pozdravu. Živela naša kraljevina! Živel naš kralj in ves njegov dom! Podpredsednik občine: Mihailo Marjanović.

Odlikovanje dr. Žerjavi. Prestolonaslednik regent Aleksander je podelil dr. Gregorju Žerjavu red svetega Save III. razreda v znak posebnega priznanja za velike zasluge, ki si jih je stekel dr. Žerjav pri delu za ujedinitenje celokupnega našega naroda. Red svetega Save je eden izmed treh (red belegra ora, takovski križ in red sv. Save) visokih srbskih redov ter ima pet razredov.

Občina Medvode je dobila na poslani pozdrav iz Beograda takle odgovor: Njegovo veličanstvo kralj Peter in njegova kraljica, visokost regent prestolonaslednik Aleksander izrekata za prelepi pozdrav, poslan povodom praznika našega ujedinitelja svojo prisrčno zahvalo ter se čutita eno s celim narodom, ki se veseli ujedinitelja svobodne Jugoslavije. Po navlihtnem nalogu šef dvorske kancelarije: Baluždič.

Shod JDS v Zornji Siski je preložen na prihodnjo nedeljo. Vršni se shod v Višnji gori ob 11. uri dopoldne.

Na znanje. Na višje povelje je ustavljen ves telefonski in brzojavni promet zunaj Jugoslavije. Radi tega nismo dobili nobenih depeš ne od čehoslovaškega tiskovnega urada na Dunaju, ne od dunajskega kor. urada v Gradcu. Zveza z Zagrebom je še vedno prekinjena vsled snežnih zametov.

Predsedstvo finančnega deželne ravnateljstva v Ljubljani razglasa: S 1. januarjem 1919 prične samostojno poslovanje novo ustanovljeno finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani, ki je nastaneno v poslopiju finančnega deželne ravnateljstva v Ljubljani, in sicer kot dohodarstvena oblast 1. stopnje. Finančno okrajno ravnateljstvo obstoji iz dohodarstvene oddelka in posebnega pristojbinskega oddelka. V področje dohodarstvene oddelka spadajo posebno: vžitina, carina, monopoli, (predvsem tobak), dohodarstveno kazenske zadeve in vodstvo finančne straže, v področje pristojbinskega oddelka pa vse zadeve, ki so spadale dosedaj v področje urada za odmero pristojbin v Ljubljani, ki preneha samostojno poslovati z 31. decembrom 1918.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v ponedeljek, dne 30. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v zborniških prostorih (Beethovnova ulica št. 10, I. nadstropje) redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: I. Predložitev zapisnika zadnje seje. II. Naznanila predsedstva. III. Naznanila tatištva. IV. Zborniški proračun za leto 1919. V. Razne prošnje za podpore in ustanove. VI. Imenovanje zborniških zastopnikov v šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol v Idriji, Cerknici, Zihre, v Toplicah pri Zagorju in v Smartnem pri Litvi. VII. Rekurz proti predpisu zborniškega doklade. VIII. Samostalni predlogi g. zborniških članov. IX. Tajna seja.

Stat. podatki z okupiranega ozemlja. Odsek Narodnega sveta v Ljubljani za okupirane kraje nujno potrebuje vse statistične podatke o društvenem življenju v okupiranem kraju, zlasti za Notranjski del. V poštev pridejo vsa politična in nepolitična društva, verske organizacije, pevski društva, gasilska društva, sploh vse organizacije, ki kažejo velik kulturni razvoj prebivalstva v okupiranem ozemlju. Kdor koli poda zanesljive podatke o številu članov in delu teh organizacij, napravi veliko narodno delo. Gre za veliko stvar.

Kje si mislilo Italijani mejo Italije? Pri Rakeku in sploh ob meji je povsod laški kordon in so postavili mejniki z napisom: »Confine d'Italia - Meia Italia.« Res, italijanski apetit je izredno velik! - Italijani prekršajo vsa slovenska imena naših slovenskih postaj v italijanske spakendane. Tako beremo za Kilovec »Monte fredec«, Trnovo-Bistrica »Terra nuova«.

Jurdani »Giordano« itd. Kdo naj se iz teh laških spakendank spozna?

Potniki v italijansko okupacijsko ozemlje. Potniki, ki potujejo iz Ljubljane proti Logatcu in Podbrdu, imajo navado, da pušajo pri izstopu v kupejih vse polno najnovejših časopisov, katere potem Italijani vzamejo in pridejo tako po ceni do najnovejših vestí. Opozorjamo vse potnike, da v interesu naše stvari ne pušajo ob meji italijanskega zasedenega ozemlja v kupejih nobenih časopisov, ne slovenskih, pa tudi ne nemških. Na ta način se podpira le italijanska špijo-naža. Torej potniki, pozor!

Italijani proti našim železničarjem. Dne 21. decembra so Italijani aretirali v Logatcu nadrevidenta Petra Jerneja in sicer brez vsakega povoda ter ga odvedli v Trst. G. Jerneja je imel nočno službo ter je bil brez vsakega vzroka aretirani, kakor tudi službojoči telegrafist. Oba so imeli čez dan v gostilni pri Rusu zaprta, zvečer pa ju odvedli v Trst. Sumi se, da je kriv te aretacije sedani postaini načelnik v Logatcu, katerega so Italijani postavili. Vsi naši železničarji morajo imeti italijanske službene čepice in službeno obleko po italijanskem kroju. Služijo jih da bi se izjavili za italijansko službo. Izdali so tozadevni ferman. Veliko slovenskih železničarjev je odpovedalo službo.

Dar »Narodni galeriji«. Dekoracijski slikar gospod V. Novak iz Ljubljane pokloni se »Narodni galeriji« znamenito Mencingerjevo sliko »Kamenanje sv. Stefana«. Z ozirom na velikodušni dar imenoval je odbor »Narodne galerije« g. Novaka društvenim ustanovnim članom.

Gospodje tovariši moderni filologi (romanisti) se vabijo na sestanek, ki se vrši v četrtek 2. januarja 1919 ob 11. dopoldne v posvetovalnici državne višje realke v Ljubljani. Predmet: ustanovitve odseka romanistov.

Francosko-slovenska organizacija. V Ljubljani se je osnovala francosko - slovenska organizacija, z namenom, dati članom potu mahnemu mesečnemu prispevku (10 kr) na razpolago: 1. brezplačno: pouk v francosčini (tečaj za začetnike - nadaljevalne tečaje in posebne tečaje za učitelje); čitalnico, izposojevalno knjižnico; 2. proti majhni odškodnini: predavanja (v francosčini in slovensčini) o važnih tekočih vprašanjih, glasnene in literarne večere, veselice; 3. po kolikor mogoče zmernih cenah: posredovalnico za potovanja proti Franciji in trgovsko poslovalnico, zvezano naravnost s Parizom (čim bodo to dovoljevale splošne razmere). Vsi, ki bi se ugnegli zanimati za razvoj te organizacije, naj izvolijo sporočiti takoj po navadni dopisnici svoje ime, svoj stan in naslov gospodu profesorju Meurville-u. Narodni dom, soba št. 5, v Ljubljani. Številni članovi bo omejeno, zato je priporočati, da se odzovete čim preje, ker se bo uredil poznejši zapisnik članov po vrsti, kakor so pristopali.

Glede stanovanj bo treba vseskor nekaj storiti. Polno slovenskih železničarjev je v Ljubljani, ki ne morejo dobiti stanovanja, dasi je znano, da je bilo iz službe odpuščenih mnogo nemških uradnikov. Vsi ti se sprehajajo po mestu, ne delajo nič, dobivajo še nadalje svojo plačo in drže zasedena svoja stanovanja. Slovenski uradniki, ki morajo ves dan delati, se pa potikajo po raznih luknjah in ne morejo nikjer dobiti primernega stanovanja. To je vsekakor krivično. Odpušteni uradniki naj napravijo prostor našim, to je zahteva, katere upravičenost pač ni treba še utemeljevati. Človekoljubnost je lepa stvar, a čemu bi bili mi človekoljubni, ko nimamo naši nasprotniki niti senice tega čustva? Isto velja tudi za rodbine raznih nemških častnikov, ki jih je še vse polno v Ljubljani. Tudi te naj napravijo prostor našim ljudem.

Znižani vozni listki na proгах juž. žel. Trgovci in potujoče občinstvo sploh se opozarja na znižane vozne listke za brzo ali osebne vlake poljubnega razreda z mesečno, trimesečno ali pa celoletno veljavo - ti pa le na daljino do petdesetih kilometrov - in v vseh proгах južne železnice z izdatnim popustom. Tako na primer stane mesečni vozni listek 1. razreda veljaven za vse postaje do Zagreba 170 kron, 2. razreda 102 kron in 3. razreda 63 kron, trimesečni vozni listek trikrat toliko s pravico do neomejene številna voženj, med tem ko stane ena vožnja v Zagreb K 25 45 v prvem, K 15 15 v drugem in K 9 90 v tretjem razredu. Listki te vrste se naročajo pri vseh blaginah juž. žel. Primesti na je treba fotografijo v vizitnem formatu. Listki se glasijo le na to osebo in so neprenesljivi. Več o tem se izve pri vseh blaginah.

Preveč ročne prtljage na vlakih. Obratno nadzornišvo Ljubljana opozarja, da v zadnjem času jemljejo potniki v osebne vozove toliko ročne prtljage s seboj, da so hodniki in posamezni oddelki prenapolnjeni, da je revizija voznih listkov nemogoča, da je vstopanje in izstopanje potnikov zadržano, ozir. ogroženo in vlaki morajo delati zamude. P. n. občinstvo se opozarja, da je dovoljeno vzeti v oddelek le toliko prtljage, kolikor ima prostora nad sedežem. Vsi hodniki kakor tudi tla v oddelku morajo ostati prosta. P. n. občinstvo naj v lastnem interesu pomaga vzdržati red in reden promet na naših železnicah.

Schwarzova vila na prodaji! Baron Schwarz je končno vendar sprevidel, da mu ni več mesta med poštenimi Slovenci, katere je sovražil in zoper katere je napravil svoičas toliko denuncijantskih poročil. Odločil se je zapustiti Ljubljano za vedno in zato ponuja svojo vilo v nakun baie za iako nizko ceno. Prav tako! Vsi mora vendar samo uvideti, da ne more živeti mirno med nami, ki nas je ovmil in sovražil in unamo, da bodo temu vzgledu kmalu sledili tudi drugi. . . . Tudi ti, ki so se smelo vrnili. . . .

Ob priliki razpusta avto-kadra SHS izreka svoiemu dobremu poveljniku nadporočniku Bremcu svojo natočilejšo zahvalo za ves njegov trud in nepristransko delovanje večina soferjev.

Brzojav iz Basla. Cenura za nismo v Švicu je odpravljena ter lahko sedaj naši rojaki Jugoslavije svoicem v Ameriki brez ovir pišejo. Pisma naj

se zaprio, ako mogoče v rekomandiranih ali ekspresnih pismih pošiljajo na našega rojaka g. Albina Kunca Basel, Centralbahnstrasse 21, Schweiz. Vsakemu pismu je priložiti za poštnino in stroške K 3- (tri krome) v bankovčih ter natančen naslov v Ameriki. Pisma pridejo gotovo in hitro v roke naslovnika. Na drug način ni sedaj mogoče odposlati pismem v Ameriko.

Umobolne iz Stajerske. Koroske in Primorske, pripeljejo spremiljevalci večinoma neposredno v deželno blaznico na Studenec in sicer največkrat brez potrebnih dokumentov. To postopanje ni pravilno in zavod bi v smislu predpisov, bolnika lahko odklonil. V poasnilo bodi občinstvu povedano, da je treba vse bolnike, torej tudi umobolne, zglasiti najprej v sprejemnem uradu deželne bolnice v Ljubljani: za sprejem umobolnih v deželno blaznico pa je poleg tega še potrebno zdravniško spricevalo od uradnega zdravnika ali pa od onega, ki je bolnika zdravil.

Kdo ve, kie se nahaja Josip Lukeš, doma iz Ljubljane. Služil je pri gorskem strelskem polku št. 2 in je bil dodeljen delavski totnosti ruskih vojni vjetnikov (k. k. Kriessgefangenen Arbeiterkompanie 1884, Feldpost 494) kot računski podčastnik. Zadnji čas je bil na južno-tirolski fronti. Kdor kaj ve o njem, naj blagovolji naznaniti njegovim staršem na naslov: Rudolf Lukeš, Ljubljana, Dolenjska cesta 88.

Kdo ve kaj o Gustavu Unšludu iz Rajhenburga ob Savi, poročniku 78. pešpolka. Bil je vjet v Samari v Rusiji, od kjer je odšel maja 1918 v Sibirijo. Proti povrnitvi stroškov se prosi poasnil na naslov: Antonia Unschuld, korvetnega kapitana soproga, Rajhenburg ob Savi.

Kdo ve kaj? Podpisani prostim vračajoče se vojne vjetnike iz Rusije kakor tudi jugoslovanske legionarje če bi kateri kaj vedel povedati za Petra Vreniča, okraj Crnomeli, kateri je bil vjet julia meseca 1915 in od tega časa nistem dobil nikakega glasu o njem, naj mi blagovolji sporočiti na sledeči naslov: Stevo Vrenič, Bojanci, pošta Vinica, Belokraljina. Vse stroške mu rade volje povrnem.

Kdo ve kaj? Prostak Franc Smid, c. in kr. vojna bolnica št. 1313, oddelk II., soba 105, vojna pošta 339 se je oglašil poslednjikrat meseca novembra Od tedaj ni od njega nikakega glasu. Ako ve kdo kaj od njega, naj blagovolji proti povrnitvi stroškov naznaniti: Jakob Smid, posestnik Podlonkom št. 11, pošta Zelenik.

Kdo ve kaj? Praporščak Henrik Mahatek, dom. inf. polka 97, je bil 20. novembra 1914, v zapadni Galiciji ranjen in je prešel v rusko vjetništvo. Bil je v Kitevu in potem v Tomsku, taborišču 28. bolnica 9. Od takrat dalje ni nobenega glasu o njem. Kdor izmed vjetnikov, ki se vračajo iz Rusije, bi kaj vedel o njem, naj sporoči gospe Elsa von Obereigner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, II. nadst.

V otroškem zavetišču Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Zaloški cesti se je na sv. Stefana dan vršila božičnica. Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih se tem potom lepo zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so omogočili, da so se golenci oddarili s koristnimi in praktičnimi darili.

Božičnice ste priredili Vincencija in Elizabetna konferenca Marijine Oznanieta v Ljubljani v nedeljo dne 22. decembra t. l. popoldne svojim podpirancem. Obdarilo se je nad 60 rodbin s strotami. Bog povrni tišero! - Steklariji z dežele se vabijo, da priglase najkasneje do 8. januarja 1919 svoje potrebščine na steklu »Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska, cesta št. 22«, ki se bo po zaključku priglason takoj razdelil sorazmerno med interese.

Izvoz vina. V svoji seji 27. t. m. je Narodna vlada v Ljubljani sklenila, da je izvoz vina dovoljen, in sicer brez kakoe omejitve.

Hitra vožnja avtomobilov. Glas je obhvalni! Že tolikokrat se je opozarjalo pristojno oblast na brezobzirno drvenje raznih avtomobilov in drugih vozov po ljubljanskih ulicah - žalibog vedno zastoji. Čuditi se je, da se v tem pogledu še ni zrodilo več nesreč. V torek, dne 24. t. m. okoli 7. ure zvečer pridrvel je neki voz, ki ga je vodil neki častnik iz Dalmatinske ulice, preko Marijinega trga čez most v Stritarjevo ulico, v tako besnem diru, da je bilo občinstvomnenja, da so se konji splašili, oplazil na Marijinem trgu nekega nasanta, vrvel na tla in ga vlekel par korakov za seboj. Le veliki arefi in prisotnosti duha tega gospoda je priplovali, da dotični za vse življenje ni ostal pohabljenec, temveč odšel je z lahkiimi telesnimi poškodbami. - Temu brezobzirnemu drvenju po ulicah posebno na na križiščih se mora enkrat za vselej storiti konec. - Pozivamo policijsko oblast, naj se vendar enkrat zgrane in dotičnike, ki se nečejo držati policijskih predpisov - tako eksperimentalno kaznuje, da se bodo zavedno zapomnili voziti s hitrostjo, ki je tudi na najbolj samotni cesti na deželi, - opasna.

Štetje in klasifikacija koni. Po razsuhu avstro-ogrskse armade se je število koni in vozil v naših krajih izredno pomnožilo. Potrebno je, da se dobi pregled čez te konie in vozove in da se dožene upravičenost sedanje posesti. Treba je tudi ugotoviti potrebo naše jugoslovanske armade. V to svrho je Narodna vlada ukazala splošno štetje, oziroma klasifikacijo koni in štetje vozov na sledeči način: 1. splošno štetje vseh v slovenskih pokrajinah se nahajajočih koni in vozil, 2. popis vseh koni, ki so bili do 1. novembra t. l. vseh avstro-ogrskse armade, ali pa last osebe, ki so spadale k tej armadi. To se zgodi na ta način, kakor se je to sivočasno vršilo pri seznamih ki jih je sestavljala občina v svrho klasifikacije koni in štetja vozil. Pri vsaki osebi se ima natančno ugotoviti, na kak način je prišla v posesti konia. Te seznane ima občina sestaviti v dveh izvodihi: od katerih enega dopošlje na vojaško evidenco koni v Ljubljani, Nuškova vojašnica, drugi pa ostane pri občini in se nadalje dopolnjuje. Pri klasifikaciji, ki se vrši v dotičnem kraju, naj prinese občinski

na bode preiskala, v koliko je imel do-
tisti pravice do tega. Ti seznani mora-
jo dospel na vsak način. Najkasneje
do 15. januarja 1919 na »Vojaško evi-
denco konic: okrajna glavarstva so
odgovorna, da se ta rok nikakor ne pre-
koraci. 3. Vsa poveljstva in druge obla-
sti, ki so proti potrdilu, oziroma rever-
zu oddajale erarične konie, imajo toza-
dnevne sezname in prepise potrdil cim-
preje vpisali »Vojaški evidenci konic.
Doba in začetek klasifikacije, kakor
tudi vse pravice in dolžnosti te komi-
sije so bode pravočasno razglasile. O
tem se obvestijo vsa okrajna glavar-
stva, občine, orožniške postaje in sta-
cijska poveljstva. Dr. Lovro Pogač-
nik l. r.

Zupan Korbar Frane odstavljen.
Narodna vlada SHS je odstavila stare-
ga šušteršičevega varovanca Franca
Korbarja vsled njegovega samolastne-
ga županovanja, ki mu je težko najti
primere na celim Kranjskem. Domi-
šljeval si je, da je županstvo v njegovi
rodbini že kar dedno, no pa — zrušilo
so se njegovi prestoli — pa se ne bi
njegovega stolička preuklenilo? Obča-
ni so seveda zelo zadovoljni z njegovo
odstavitvijo. Gerentom je imenovan
domačin Fran Selan iz Dobruhi, dežel-
ni računski revident, ki bo, upamo,
spravil v pravi red zavoženo občinsko
gospodarstvo.

Ali naj bo tako v Jugoslaviji, da
bodo državne ceste po Gorenškem
celo zimo zasnežene in ves promet med
posameznimi kraji za meseca preki-
njen? Državni cestarji so dobili naga-
je ne nametati delavcev in ne orati snega
s plugom. Okrajni cestni zastopi čis-
tijo lepo ceste. Ali naj bodo državne
ceste SHS podobne občinskim? Tako ne
sme biti v Jugoslaviji!

Topniški častniški zbor v Celju
je v spomin zedinjenja Jugoslavije
sklenil: 1. Iz prostovoljno nabrane
vsote častniškega zbora se ustanovi
zaklad, ki bo imel namen podpirati
slepe in druge invalide topničarje
celjskega topniškega okrožja. Statu-
ti in vsota, ki se je za nabrala, se raz-
glasi po časopisih. 2. Častniška mena-
ža prehrani dva uboga, marljiva ditaka
srednjih šol, v prvi vrsti potomce pad-
lih topničarjev. 3. Častniška menaža
prehrani opoldan ubožnega invalida, v
prvi vrsti topničarja. — Z ozirom na
točko 1. se vabi narodno čučeče občis-
tvo, naj prispeva črtudi z najmanjšimi
vsotami temu dobroteljnemu zakladu, ki
se bo naložil v domačih denarnih za-
vodih. Denar naj se pošlje Gospodar-
skemu uradu topniškega poveljstva v
Celju. Zneski in darovalci se bodo me-
sečno razglasili po slovenskih časo-
pisih.

Nesreča v Celju. Pišejo nam:
Dne 23. grudnia ob pol 7. zvečer je za-
hvala kruta usoda na celjskem kolo-
dvoru med sedmimi žrtvami tudi učitelja
iz Rečice ob Savinji g. Karla
Planerja. Namenjen je bil v Maribor, da
prezivi pri materi božične počitnice.
Bil je ves čas vojni vojak; ohranil se
je združ v il Jugoslaviji, toda sreča
mu ni bila mila, povozil ga je osebnih
vlak ter na tako grozen način pretrgal
nit mlademu življenju, materi pa prinel
samlužni božične praznike. — Po-
greh se je vršil 26. decembra ob 3. po-
polndne. Blag mu spomin!

Umrl je včeraj v Slovenigradu
zasebnik g. Miha Ferjan v 84. letu
starosti. Pogreb ob 29. t. m. ob 4. po-
polndne. Pokoji njegovi duši!

Iz Podkloštra nam pišejo: Posadka
jugoslovanskega vojaštva je priredila
tukaj zelo dobro uspešno božičnico. Po-
živu naših Janezov se je odzvalo ci-
vilno prebivalstvo v velikem številu.
Pokazalo se je s tem, da je ljudstvo sa-
mo naučeno po nemških listih z bo-
dutih jugoslovanskih mest Beljak in
Celovec. Tam živi pač še nekaj ljudi, ki
trosijo strup med koroške Slovence in
ševčajo takozvane nemške misleče Slo-
vence nad jugoslovanskim vojaštvom,
ampak Janezi se ne boje. Preko misle-
ne demarkacijske črte so Nemčurji in-
terni kar cele slovenske družine,
ker baše ne simpatizirajo z nemško re-
publiko in so se izrekli za Jugoslavijo.
Upamo, da bodo tudi ti Slovenci kmalu
zedinjeni z ostalo Slovenijo v naši ve-
liki Jugoslaviji. — Janez iz Pod-
kloštra.

Pomotoma se je pri včerajšnjemu
obvestilu smrti praporščaka Arnolda
Saunig izpustilo imena Blanda Saunig,
sestra, Kamil in Bruno Saunig, brata
Kukalo nazaj. Pri popoldanskem
predstavi na dan sv. Stefana v dež.
gledališču sta si dve znani osebi izpo-
sodili kukala na desni balkonski gar-
derobi. Ker jih pa še nista vrnila, se
pozivljate, da prinesete kukala takoli
nazaj!

Izgubila se je boa, temne barve
1 meter dolga, dne 25. po popoldanskem
gledališču predstavi. Grede od 1. nad-
stropja v gledališču do trgovine Čuden.
Pošten najditelj naj jo odda proti dobri
nagradi v trgovini Kregar. Sv. Petra
cesta.

Bila je izgubljena črna, usnjata
denarnica s srednjo vsoto denarja in
dvema prejemnimi listoma barvarite
Reich na ime Lušin Ciko. Pošteni naj-
ditelji dobi nagrado. Odda naj najdeno
v našem upravnistvu.

Zgubila se je srebrna ura kot tudi
verizica z obeskom od nemškega gleda-
lišča do Sv. Jakoba trga. Najditelj naj
jo blagovoli oddati proti primerni na-
gradni upravnistvu »Slov. Naroda«.

Črna boa je bila vzeta na božični
dan v Nunski cerkvi okoli 11. ure do-
polndne. Dotična oseba, ki je znana, naj
jo prinese cerkovniku v Nunski cerkvi.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes po-
polndne ob 3. se vporizori otroška igra
»Pozumni Tonček« izven abonementa,
kot otroška predstava ob znižanih cenah.
V nedeljo popoldne ob 3. francoska
klaslična komedija »Namišljeni
bolnik« izven abonementa, zvečer ob
8. »Prodana nevesta« za »A« abonen-
te. — V ponedeljek prvič drama »Tiba
sreča« za »B« abonentne, v torek popo-
ldne ob 4. francoska opereta »Zvonovi
Cornevilski« izven abonementa.

Pristopajte k »Slovenski Matici«.
Članarina 8 K, ustanovnica 200 K

Društvene vesti.

— Društvo »Pravnik« že dolgo ni
imelo tako izdatnega in za bodočnost
tako mnogo obetajočega zborovanja.
Na vseh polih se torej kaže veselje po-
mlajen. Zborovanje je otvoril pred-
sednik dr. Majaron z daljšim, teht-
nim nagovorom. Po pozdravi je ozna-
čil novo dobo, ki je slov. pravnikom
donesla predvsem narodno pravosodno
upravo in narodno nadzorišče v Ljub-
ljani. Država, ki so jej prej služili, je
bila njih mačeha, in je venomer, obo-
sto, glede jezikovnega prava, žalila
njih pravni čut. Prepogostokrat je mo-
ral slov. pravnik izgubiti vse veselje
do svojega legega poklica in še posebe-
no v bojnih letih, v letih očitnega nasi-
lja vprašati, ali je sploh še kak prava-
nica. Pravica in slov. narod sedaj tri-
umfuieta nad svojimi stoletnimi zati-
ralci in sedaj lahko slov. pravnik živi
prosto svojemu poklicu in z veseljem
služi svoji lastni državi. Tudi za dru-
štvo »Pravnik« je nastopila nova doba.
Njegovo delo, zlasti njegovo glasilo bi
imelo odsele prav poseben pomen. V
zvezi z drugimi pravniškimi društvi v
Jugoslaviji bi morali stremiti za tem,
da dobi Jugoslovani enotno pravo v
svoji državi. V tem zmislu bodri na
društveno delo in vzkljike: »Živela
naša uedinjena država Jugoslavija!
Višarno odobravanje je sledilo tem be-
sedam in sklenilo se je odposlati brz-
javen udanosti pozdrav regentu Alek-
sandrju in vrhovni državni vladi. Nato
se je vršila razprava o predlogih viš-
jesodnega predsednika Kavčnika,
da bi se prepuštila društvena knjižnica
v uporabo centralni knjižnici, ki se ima
osnovati v justični palači, in pa da bi
se dalo društveno glasilo na razpolago
pravosodni upravi za objavljane nje-
nih odredb. Zlasti o drugi točki, to je o
bodočem obsegu in vsebinskem pro-
gramu »Slov. Pravnik« se je razvila
tako živahna stvarna debata, katere so
se udeležili Milčinski, dr. Dolenc, dr.
Škrlj, dr. Sušnik, dr. Oblak, dr. Švi-
geli, dr. Regaly. Proti temu, da se da
»Pravnik« justični upravi je prvi izrazil
odločno pomisleke predsednik dr.
Papež, ker postane s tem »Slovenski
Pravnik« nekako oficijelno in odvise-
glasilo justične uprave. V tem oziru
sta konkretno predlagala g. dr. Suš-
nik in dr. Oblak, da se »Slovenski
Pravnik« nikakor ne da na razpolago
pravosodni upravi, ki naj samostojno
izdaja svoj »Ukaznik« in da se vsaj z
ozirom na količino vrašanja zadeva
odloži. Z malo večino je bil sprejet
predlog, da se zadeva takoli definitivno
reši, potem ko je g. predsednik Kavč-
nik izjavil, da ne misli, da bi postal
»Pravnik« odviseglasilo, proti čemu
se je pokazal močan odpor. Konečno se
je sklenilo nekako v smislu posredo-
valnega predloga g. dvornega svetnika
Gabrijeličica, da se da »Sloven-
ski Pravnik« le začasno na razpolago
justični upravi in se preuči glede ob-
like uredništva oziroma odbora rešitev
vrašanja, ali naj izhaja »Ukaznik«
eventuelno kot priloga. Sprejet se je
nadalje predlog odsotnega člana prof.
dr. Zolgerja, ki ga je zastopal dr.
Majaron, da naj društvo otvori cikelus
predavanj o srbskem pravu; predavati
začenja v kratkem o javnem srbskem
pravu g. prof. dr. Zolger in prof. dr.
Pitamje. V zvezi s tem in željami, ki
jih je izrazil v svojem dopisu pover-
nik pravosodja, se je razpravljalo o
načinu, po katerem bi društvo pospe-
ševalo spoznavanje različnega jugo-
slovanskega prava in izjednačenje za-
konov. Po nasvetih g. gener. advokata
dr. Okretiča, seke svetnika dr. Škrlja
in dr. se je naročilo društvenemu o-
dboru, naj skuša priskrbiti dotičnih
pravoslovnih knjig, oziroma predava-
teljev, tudi iz bratskih pravniških dru-
stev in naj sploh organizira to potreb-
no akcijo. Zborovanje je trajalo skoraj
3 ure.

— Občni zbor društva slovenskih
profesorjev se je vršil v nedeljo, dne
15. t. m. dopolndne in popoldne. Takoli
ob otvoritvi je zbor poslal sledečo brz-
javočivo Njegovega Velikanstvu kralju
Petru I. in Njegovi Visokosti regentu
Aleksandrju: »Glavna skupščina dru-
stva slovenskih profesorjev v Ljublja-
ni, privrkat zbrana v svobodni domo-
vini, zedinjeni po Vaši službi, pošila
Vašemu Velikanstvu in Vaši Visokosti
najdanejši pozdrave. Odnosili so se
tudi brzjavočivo pozdravi bratskim dru-
štvom v Zagrebu, Belgradu, Sarajevu
in Splitu. — Občni zbor je v imenu po-
verjeničstva za uk in bogocastie iskren-
no pozdravil nadzornik dr. Beziak;
zgodilo se je prvič, da je višja učna
oblast pozdravila društvo. Sledila so
občinita poročila predsednika in od-
bornikov. Predsednik se je zahvalil
vsem činiteljem, ki so podpirali društvo
duševno in gmočno, zlasti neimenova-
nemu rodoljubu iz Ljubljane za veliko-
dušni dar 5000 K (ki je postal usta-
novitelj posebnega »knjižnega fonda«).
Poročali so tajnik dr. Debevec, blagaj-
nik tov. Maseli ter personalni referent
tov. Jeran. Popoldne se je razpravljalo
o predlogih tov. dr. M. Pirca (Maribor),
dr. Koruna in dr. Šmajdka. Sprejet se je
tudi predlog prof. Vadvnala glede ko-
opacije primernih moči v društveni
odbor. — Sestavila se bo občina spo-
menica na vlado SHS. Odseke bodo
sklicali v najkrajšem času: odsek sla-
viskov dr. Debevec, klasičnih filologov
tov. Hočvar, modernih filologov dr.
Gregorin, zgodovinarjev dr. Zmavc,
matematikov prof. Mazi. V vsesloviško
komisijo se odposlalo: dr. Debevec,
dr. Grošelj, dr. Kušar. — Konečno se je
vršila volitev: izvoljen je bil za pred-
sednika dr. Zmavc; v odbor pa: rav-
natelj Bev. dr. Debevec, Jeran, Maseli,
Osana, Pavlič, Presl, dr. Samsa, za na-
mestnika Gnezda in Sodnik in za pre-
glednika računov dr. Kušar in Mazi.
Natančnejše tiskano poročilo se pre-
dloži tovaršem in javnosti vsaj do 15.
januarja 1919.

— Silvestrov večer ljubljanskega
Sokola. Po štiriletnem prisiljenem o-
dmoru vrši se letošnji zvečer, kakor že ome-
njeno, priljubljeni Silvestrov večer
lublanskega Sokola v telovadnici
Narodnega doma. To je prva priredit-
ev ljubljanskega Sokola v prosti. So-
kolstvu prijazni Jugoslaviji. Spored
je kakor običajno skrbno izbran. Poleg
telovadnih, pevskih in drugih nasto-
pov pokazali se nam bodo zadnjikrat
tudi naši nekdanji tirani, seveda dobro
zastraženi, da jim ne pride na misel

se zopet polastiti gospodarstva. So-
deluje orkester »Narodnega gledali-
šča«. Za pijačo in iestvine bode kar
najbolje preskrbljeno.

— Članice ljubljanskega Sokola
imajo sestanek vsak ponedeljek točno
ob 6. zvečer v sobi »Slov. Sokolske
Zveze« v Narodnem domu.

— Ljubljanski Sokol. Vpisovanje
ženskega in moškega naraščaja, ravn-
tako članov in članice se vrši vsaki dan
od 6. do 7. ure v odborovi sobi.

— Slovensko Sokolstvo pozivljamo,
da kupuje edino sokolske razglednice,
ki jih ima v zalogi Slov. Sokolska Zve-
za. Kupujte tudi krasne sokolske diplo-
me, ki so delo našega umetnika Smre-
karja. Diploma stane 5 K ter se naroča
pri Slov. Sokolski Zvezi v Narodnem
domu v Ljubljani.

— Seia prirodoisnega odseka dru-
štva slov. profesorjev bo v ponedeljek,
dne 30. t. m. ob 3. popoldne v prostorih
Slovenske Matice na Kongresnem trgu.
Vse slovenske prirodoispeke nujno va-
bimo na ta sestanek.

— Pevsko društvo »Slavec« je iz-
ročilo »Društvo slovenskih častnikar-
jev« svoto 200 kron ustanovnine.

— Za slovenski večer se bodo do-
bivale vstopnice v nedeljo, 29. t. m. ob
10. do 12. ure popoldne v hotelu Union
in na dan prireditve od 7. ure zvečer
nadalje pri blagajnah. Od garderobe je
uprava Uniona odstopila in io je dru-
štvo »Slavec« izročilo zanesljivim
osebam, ki bodo pazile na najstrožji
red.

— Silvestrov večer »Ljubljanskega
Zvona« v gornjih prostorih Narodnega
doma. Med pevskimi točkami svira or-
kester. V paviljonih bodo gostom po-
stregle sestre pevke z izborno kapli-
co, različnimi iestvinami, slaščicami
itd. Društvo je naložilo za ta večer zalo-
žilo dve vrst razglednic s času pri-
mernimi pomembnimi besedili. Šaljiv
moški zbor »Petelinčkova ženitev« bo
zgotovo vsakomur všeč. Opolnoči ale-
gorija: Jugoslavija. Vstopnice so na-
prodi na večer prireditve od pol 8. ure
dalje pri blagajnah v Narodnem domu.
I. nadstropje.

— Deželna zadruga izdelovalcev
sodavice v Ljubljani opozarja svoje
člane, gostilničarje in druge odjemal-
ce, da je vsled odredbe Narodne vlade
nveden nedeljski počitek v obrtnem
poslovanju. Vsled tega odnede odsele
razvažanje sodavičarskih izdelkov ob
nedeljah.

— Smučarji novinci, ki žele začeti
naga poduka, naj se zbere jutri t. i. v
nedeljo popoldan ob 2. uri 15 minut na
dolenjskem mostu. — B.

— Smukači (Ski vozači). Reflek-
tanti za smuč (Ski) blagovolijo naj se
sigurno do ponedeljka dopolndne ogla-
siti v trgovini Kette. Franca Jožefa
cesta št. 3.

— »Sokol Vič« priredi Silvestrov
večer v restavraciji »Amerika« na
Glincah. Vstopnina 1 K.

— Sokol v Liti priredi s sodelo-
vanjem pevškega društva »Lipac« v
Sokolskem domu »Silvestrov večer«.
Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 2 K
za osebo. Oseba vabila se ne izdajajo.
Pogrme mize, klobasice, tople in
mrzle pijače, kruh, pecivo.

— Sokol in Glasbeno društvo v
Ribnici priredita Silvestrov večer. Na
sporedu je petje, spevoigre in burka. K
obilni udeležbi se vabijo vsi člani in
društveni prijatelji. Začetek točno ob
8. uri zvečer. Posebnih vabil ni.

— Bralno društvo v Mokronogu
priredi na Silvestrov večer burko v 3
dejanjih s petjem. Začetek ob 8. zve-
čer. Igra se ponovi v nedeljo 5. janua-
ria ob 3. popoldne, obakrat v gostilni
A. Majena.

— Jeseniški »Sokol« vabi vse pri-
tatelje društva, napredno občinstvo, li-
bitelje poštna zabave na Silvestrov ve-
čer v telovadnico (bivša nemška šola).
Do polnoči koncert pevcev in tambura-
šev, opolnoči slavnostni govor (traj
Solcar), popolnoči ples, prosta zabava,
šaljiva pošta, vstopnina 2 K.

— Sokol v Radečah pri Zidanem
mostu priredi na Silvestrovo zabavni
večer v prostorih g. Gmajnerja. K obil-
ni udeležbi vabi odbor.

— Telovadno društvo »Sokol« v
Sevnici ob Savi priredi letos zopet po
štiriletnem odmoru v gostilniški dvo-
ranji gospe J. Simončič »Silvestrov ve-
čer« z zelo obširnimi sporedom.

Književnost.

— Jugoslavija v svetlu statistike. Pod
ovim naslovom obradil sam na temelju služ-
benih statističnih publikacija sve krajeve,
koji ulaze u sklop Jugoslavije in etnografs-
kom i ekonomskom, te će to biti prvo
delo, koje će pružiti točno i vjernu sliku
čitave Jugoslavije. Knjiga će obazirati više
štampanih araka, desetak što većih što ma-
nijih tabela kao i preglednu kartu cijele Ju-
goslavije. Izaci će o novoj godini (1919).
te će joj biti cijena 6 kruna (sa poštarinom
6 K 50 fil.) odnosno 4 dinara (sa poštarinom
4 dinara 30 para) to će se prodavati samo
uz gotov novac, dakle bilo, da se naru-
bina unaprijed pošalje ili uz pouzeće. —
Joso Lakatoš, publicist, Zagreb. Gun-
duliceva 59.

— Vedež, praktičen žepni koledar
za 1919 z jako obširnim statističnim mate-
rijalom in mnogo praznim prostorom za pi-
sanje, se dobiva pri I. Bonacu v Ljubljani.
Cena 1 K 80 v, s povzetjem (po Jugoslaviji)
80 v več.

Razne stvari.

• 5000 lokomotiv je morala izročiti
Nemčija ententi. To znači vrednost okoli
1 milijarde, ker se mora vsaka lokomotiva
ceniti na 200.000 kron.

• Gdđđđ. Nekdanji saljevski dvorec
Gdđđđ hoče madžarska vlada pretvoriti v
deški sanatorij. V tem sanatoriju bi se zdr-
vili dečki revnih uradnikov in delavcev.

• Italijani popravljajo mostove. Most
čez Tilment pri Bonziku, potem tri mosto-
ve čez Meduno ob cesti Casarea - Porden-
one in most čez Sočo pri Ločniku so ita-
lijani popravili zadnje dni. Popravljajo tudi
železnice po Benečiji.

• Amerika pričakuje ogromno žito
žetev prihodnje leto. Iz Washingtona poro-
čajo, da utegne biti prihodnja žitna žetev
po sodbi poljedelskega sveta največja, kar
jih pozna zgodovina dežel. Pričakujejo 765
milijonov bushelov.

• Madžarski in avstrijski aristokrate
v Sveti ne mirujejo, ampak vršijo monarhi-

stične in druge politične akcije. Tako pre-
drzni so ti visoki gospodje, da jih je morala
švicarska vlada opozoriti, da naj bodo mir-
ni in naj se nikar ne pečajo z vzemirajo-
čo politiko, ker sicer bo vse izginala.

• Transport ruskega zlata, ki ga je
imela Nemčija v smislu dogovora za pre-
mirje odposlati v Pariz, je dospel tja dne
9. decembra. Nemčija je bila dobila zlato
od Rusije, seveda misleča, da ostane to
zlato vedno v nemških rokah, ali kmalu je
prišel ententni udarec in rusko zlato je od-
šlo v Pariz.

• Premoženje nadvojvode Frideri-
ka naj se zapleni. Iz Prage: Poslanci
Machar, Bartosek in drugi so stali
predlog, naj se premoženje nekdanjega
nadvojvode Friderika zapleni in se to
premoženje porabi kot odškodnina za
škodo, ki je nastala državlanom češko-
slovaške republike vsled internacij.

• Najmanjši denar na svetu. Na ma-
lajskem arhipelagu imajo denar najmanjše
kupcijske vrednosti. Ta denar je mala kro-
gljica, napravljena iz izločine nekega smo-
lastnega drevesa in velja tisoč del enega vi-
narja. Na teh otokih mora biti pravi eldo-
rado, ko se more celo za tako mal denar
kaj kupiti.

• Revolucija v ljudski šoli. Pred par
dnevi je prišlo v Poznanju med poljskimi
učenci do prave revolucije. Učenci najsta-
rejšega razreda so vprašali učitelja, ali se
prične poduk v poljskimi. Ko je učitelj to
zanikal, so začeli učenci ropotati in trgati
knjige. Nato so se uprli vsi razredi in nabili
nekega nemškega učitelja.

• Bivši nemški prestolonaslednik in-
ženir. V nekem razgovoru je rekel bivši
nemški prestolonaslednik, da se namerava
vrniti v Nemčijo kot navaden državljan in
se hoče nastaniti v Berlinu kot inženir.
Samo če mu bo to mogoče po mirovni kon-
ferenci, ki hoče temeljito obračunati s pro-
vzročitelji vojne.

• Bolni Viljem. Bivši nemški cesar in
cesarica sta še vedno bolna. Oba ležita v
postelji. Vendar jima je že nekoliko od-
leglo. O boleznih ni znano nič podrobneja.
Baje je lahka španska bolezen. Od drugega
zatrjujejo, da je bolezen reakcija preraz-
draženih živcev. Cesar je izrazil željo, da
bi praznoval Božič po nemški šegi.

• Centrala za knjige v Rusiji. Petro-
gradsko poverljeno za ljudsko izobrazbo
je sklenilo, osnovati državno naklado knjig,
ker je rusko tržišče knjig popolnoma raz-
bito. Osnuje se zato državna centrala za
vse založne zavode. Vsi bodo obvezani,
svoje založne knjig dati na razpolago cen-
trali. Pričakuje se, da padejo cene knjigam
prav znatno.

• Vojni dobički nadvojvode Leopolda
Salvatorja. Tudi nadvojvoda Leopold Sal-
vator se je lepo okoriščal z vojno. On je
preskrboval erarju razno sočivje, pa ne le
svojege pridelka, ampak je tudi mešetaril.
Tako je iz Nizozemske kupil ogromne ko-
ličine konserviranega sočivja in jih ponudil
vojnemu erarju. Njegova ponudba je bila
seveda povelje. Gospod nadvojvoda je za-
služil tako pri prometu 80 milijonov kron
čistih 20 milijonov kron.

• Kako so nadvojvode dobivali hrab-
rostne kolajne. Poveljnik nekega tirolskega
polka je bil odklikovan s tem, da je bil nje-
govemu polku pridelen nadvojvoda Al-
breht, sin nadvojvode Friderika, seveda z
navodilom, da se mladi nadvojvoda ne sme
izpostaviti nobeni nevarnosti. Ko je imel
polk leta 1917, vzdržati hud italijanski na-
val, je bil nadvojvoda v rezervi, 3 km za
fronto. Pri predlaganju za odklikovanje se
je »od zgoraj« namignilo, da mora biti pre-
dlagan tudi mladi nadvojvoda. Poveljnik pa
je rekel, da nadvojvoda ni imel prilike, od-
klikovati se in ga torej ne more predlagati
v odklikovanje kakor druge, ki so vzdržali
Italijanski ogenj. Nato je prišel ukaz, da se
mora predlagati nadvojvoda za odklikovanje
z zlato hrabrostno kolajno in istočasno je
bil polkovnik premeščen.

• Gredica »Franz Josef« povzroči
lahko telesno odvajanje z lahko in za-
nesljivo razbremenitvijo prebavil; po-
speši izločitev seči ter presnavljanje in
čisti kri.

Aprovizacija.

• Prodajalci moke se vabijo, da se
zglaste v torek, dne 31. t. m. v mestno
posvetovalnico radi nakazila moke.

• Sladkor za januar. Kakor se
nam poroča, se je g. Lillegu, ravnatelju
ladkorne centrale, ki se je mudil na Du-
naju in v Pragi, posrečilo doseči, da
pride sladkor že prve dni v januarju v
Ljubljano. Stranke dobe torej sladkor
za januar že pričetkom januarja.

• Meso na rdeče izkaznice B.
Stranke z rdečimi izkaznicami B pre-
jmejo goveje meso v ponedeljek, dne
30. t. m. in v torek, dne 31. t. m. v cer-
kvi sv. Jožefa po naslednjem redu: V
ponedeljek, dne 30. t. m. od 1. do pol 2.
popoldne št. 1 do 200, od pol 2. do 2.
št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401
do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800,
od 3. do pol 4. št. 801 do 1000,
od pol 4. do 4. št. 1001 do 1200, od
4. do pol 5. št. 1201 do 1400, od pol 5.
do 5. št. 1401 do 1600. V torek, dne
31. t. m. od pol 8. do 8. dopolndne št. 1601
do 1800, od 8. do 9. št. 1801 do 2000,
od pol 9. do 9. do 10. št. 2001 do 2200,
od pol 10. do 10. št. 2201 do 2400, od
pol 10. do 10. št. 2401 do konca.

• Krompir za VII. okraj. Stranke
VII. okraja prejmejo krompir v poned-
eljek, dne 30. t. m. pri Mühleisnu na
Dunajski cesti po naslednjem redu: od
8. do 9. dopolndne št. 1 do 150, od 9.
do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11.
št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3.
št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601
do 750, od 4. do 5. št. 751 do konca.
Stranka dobi za vsako osebo 10 kg
krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

• Vojne klobase na rdeče izkaz-
nice A. Stranke z rdečimi izkaznicami
A prejmejo vojne klobase v ponedeljek,
dne 30. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski
cesti. Določeni je tale red: od 8. do 9.
dopolndne št. 1 do 180, od 9. do 10.
št. 181 do 360, od 10. do 11. št. 361
do konca. Stranka dobi za vsako osebo
četrt kilograma klobas, kilogram stane
2 kroni. Stranke naj pripravijo drobiž.
• Vojne klobase na rme izkaz-
nice C. Štev. 1 do 1800. Stranke z r

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo, da je Vsemogočni našo ljubo in nepozabno

Sento Miro

danes izpred božičnega drevesca poklical k svojim angeljčkom.
Pogreb bo v petek ob 1/2 4. uri popoldne.
V Rušah, dne 25. decembra 1918.

Rodbini:

M. Lichtenwallner in dr. M. Gorišek.

Vsemogočni pozval je k Sebi danes našo nadvse dobro in skrbno ženko, mamico oziroma sestro

Marijo Novak roj. Pilar

soprogo davčnega upravitelja.

Pogreb predrage umrle vrši se dne 27. grudnia t. l. ob 1/2 3. uri popoldne iz Metlike št. 1. na pokopališče Sv. Roka. Najbližji zenki in mamici najbi žili spomin.

V Metliki, na Rupi pri Kranju, dne 26. grudnia 1918.

Zdravko Novak, soprog, Milena in Zdenka, hčerki, Jernej Pilar, brat

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našo iskreno ljubljeno hčerko oziroma sestrice, gospodično

Pavlico

učenko 6. razreda mestne šole na Vrtači,

ki je po daljši mukepolni bolezni v 16 letu starosti danes ponoči ob 4. uri, previdena s sv. zakramenti, Bogu vdana, mirno zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v soboto ob 3. popoldne iz hiše žalosti Tržaška cesta št. 27. na pokopališče k Sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.
V Ljubljani, dne 27. decembra 1918.

Franz in Marija Brenčič, starši, Anton, brat, Mici, Ivanka, Fanci, sestre.

Potrli neizmerne nesreče, ki nas je zadela, naznanjamo, da naše ljube

Vide Podkrajškove

ni več.

Vgrabila nam jo je španska bolezen, prevideno s sv. zakramenti. — Pogreb je bil 27. dec. ob 3 uri popoldne z Resljeve ceste št. 24. k Sv. Križu.

ZAHVALA.

Obenem se najglobljeje zahvaljujemo za krasne poklonjene vence in šopke. Zahvaljujem se gg. pevcom za v srce segajoče žalostinke, sestram Sokolicam, bratom Sokolom I. posebno onim, ki so jo nesli do groba.

Končno bodi izrečena iskrena zahvala vsem, ki so jo vkljub slabi poti v tako častnem številu spremili do preranega groba.

V LJUBLJANI, 28. dec. 1918.

Ana Podkrajšek, mati. — Olga Bizjak, sestra. — Vilij Bizjak, svak.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega nadvse ljubljene, nepozabnega soproga oziroma dobrega očeta, gospoda

Adolfa Gerjola

trgovca, gostilničarja in posestnika

izrekam vsem svojo najsrčnejšo zahvalo.

Posebaj pa se zahvaljujem telovadnemu društvu „Sokol“, pevskemu društvu „Merkur“, prečastiti duhovščini sv. Petra, vsem darovateljem krasnih vencev in vsem, ki so na ta ali drug način potestili pokojnika na njega zadnji poti.

Vsem tisočera zahvala.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1918.

Globoko žalujoča soproga z otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Fr. Kobler sodni svetnik v p. in odvetnik, naznanja v svojem in svoje rodbine imenu, da je po zdaj zanesljivih vesteh padel ljubljani, nepozabni sin in brat

Vladimir Kobler

podporočnik arhivske legije

dne 19. septembra 1916 v boju za svobodo, star 22 let.

Pokopali so ga tovariši Slovenci v Medjidiu v Dobruži. Vsi, ki ste ga radi imeli in z nami upali, da se vrne iz daljne Rusije, ohranite mu časten spomin!

Ljubljana, v decembru 1918.

Umrl je v Voloski dne 8. decembra naš dragi soprog brat vnuk, gospod

Jože Jan

Posledice vojnih naporov so ga spravile v 29. l. njegove starosti v prezgodnji grob. Ta pretržna vest nam je došla vsled laške okupacije še le danes.

Za izkaze sočutja Bog plačaji!

Ljubljana, 24. decembra 1918.

Jožica, soproga Janko, Pavla, Mica, Vera, Mici brat in sestre. Josipina Jan stara mama. 8135

Zahvala.

Vsem in za vse izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo!

Vdova Ana Bajt in otroci.

8182

ZAHVALA.

Povodom prerane smrti našega nepozabljene in iskreno ljubljene sina, brata, svaka in nečaka, gospoda

Stanko Štritofa

rez. poročnika

izrekamo vsem, ki so se nas v tem težkem času spomnili s tolažilno besedo, potem darovalcem krasnih vencev in šopkov, častniškemu zboru, vojaškemu oddelku, prijateljem in znancem ter vsem družim, ki so predragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Svojo najtoplejšo zahvalo. Bog, ki gleda v srca, naj jim poplača to dobro delo!

K Ljubljani, dne 27. decembra 1918.

Žalujoče rodbine: Štritofova, dr. Botterijeva, Zajcova.

Zahvala.

Za obilne dokaze srčnega sočutja ob bolezni in prezgodnji smrti naše iskrenoljubljene hčerke, oziroma sestre, tete, svakinje, gospodične

Pavle Marinko

učiteljice na Viču,

za poklonjene krasne vence, mnogobrojno spremstvo na poti k večnemu počitku zlasti pred. oo. frančiškanom, g. županu Knezu, g. nadzorniku Gabršku, gg. učiteljicam in učiteljem, posebno še domačemu učitelstvu in šolski mladini, g. pevcom za ginjažni žalostinki in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Glince, 27. decembra 1918.

Globoko žalujoči rodbini Gutnik-Marinko.

Zasopnik tehniške trdnice, dobro uvečen v tvornicah opremljenih s kotli, ki bi pospeševal (oferiral) uvedbo teh naprav, se išče. Ob intenzivnem delu dober uspeh. Oglašajo naj se samo pivovarne firme. Prazska tovarna izolacijskih prostredkov Břatři Wurm, Praga, VII. Schuellova ul. 136, 8154

Proda se staro pohištvo: 1 kredenca, 2 pisalni mizi iz mehkega lesa, 1 zofa s 4 stoli, 1 zofa z zraven spadojočo žimnico, pripravna za otroško posteljo, 1 poltrana mala miza, 1 alfabetični pisemski predalnik. Vrača se vsaki dan od 11-2 ure Mesni trg št. 18, I. nadst. 8142

Miši - podgane - stenske - škurki. Izdelovanje in razpošiljanje preizkušeno radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za škurke K 5; tiaktura za stenske K 2; posebna močna tiaktura za stenske K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tiaktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu 2 K; tiaktura za bolhe pri psih K 1-5; tiaktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 5. Pošilja po rovežju Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jankar, Zagreb 15., Petrijnska ulica 3.

Kamna za izdelovanje mila, prodam večjo množino. — Rožna ulica št. 15. 8196

Premogokop z dva in pol metra moga na površju zemlje kjer se zamoje pričetki z obratovanjem takoj, se proda resnemu reflektantu. Potrebne tozadevne informativne podatke daje samo osebno, Kolodvorska restavracija v Žalca. 8167

Vrtinar! Oženjen, oče dveh otrok, strokav vrtarstva in gojitve nasadov želi prenehati službo vsled prodaje tukajšnje posestva. Najraje kam na jug Jugoslavije. Govorim in pišem slovensko, hrvaško in nemško. Vzel bi pod ugodnimi pogoji tudi vrt in jam. Predstavitev radi pogodbe na željo. A. Lazar, vrtinar, graščina Stelbrunn pri Radgoni 8163

Ženitna ponudba! Državni uradnik, vdovec, resnega značaja, najlepše starosti, se želi vsled pomanjkanja znanja se naniti z resno mislečo, naobraženo, simpatično, preprosto gospodično ali vdovo v starosti 25-31 let v svrhu skorajšnje ženitve. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Nar.“ pod šifro „Sreča 8185“. — Samo resne ponudbe s sliko ter natančni naslov. Pri prejšnji vojaški upravi zaplene so izključene. 8185

Bra šivna stroja se prodasta. Stari trg, I. III. nadst. 8172

Gotil počujem. Sprejem vsak dan med 3. in 4. uro pop. Na-slov pove upr. Slov. Naroda. 8172

Lepa loža v I. nadstropju za A abonem naprej. Kje, pove upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8191

Krompir se odda porabnikom od 100 kg naprej. Kje, pove upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8137

Lep frak se proda za 90 K. — Tudi se ceno prodaste 2 peči iz litega železa. Mestni trg 25. I. 8100

Fotopaparar 13x18 za povečanja ob elektr. luči se proda s priadajočo zalogo papirja vred. Marija Zebre, Cerkevna ul. 21, II. nadst. 8193

niha pripravna za trgovino na prometnem kraju v Ljubljani se kupi. Cenj. ponudbi pod „Trgovina 8197“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

eno in dvovprežen, trdke Schusballa, Nesseldorff, se proda za mirovno ceno K 1200. Himmelbauer na Bledu. 8175

Eleganten lahek voz, Nesselorff, se proda za mirovno ceno K 1200. Himmelbauer na Bledu. 8175

Zimski skorpiji št. 42, novi, iz močnega usnja, se prodajo. Jos. Černe, Sp. Šiška, Jernejeva cesta št. 78. 8179

Pravo frakovo cikotijo zamenjam za živoč oziroma jajca. Osvad Dobeč, Ljubljana, Martinova cesta št. 15. 8198

Abiturijent — bivši vojni vjetnik v Rušiji — želi korespondirati v ruščini. Naslov: F. M. poštno letišče Ljubljana. 8195

Gospodična se sprejme k dvema šolo obveznim deklicama zmazna slovensčine in šivanja. Stanovanje in hrano v hiši. Popraša se v trgovini G. Čadež, Mestni trg. 8161

Več lepih, dobrih konj je naprodaj. — Istotam se proda tudi molzna krava ter 7 malih prašičkov dobre pasme. — Poizve se Poljanska cesta št. 55, Ljubljani. 8144

Zanesljiva oseba se išče za pot na Dunaj in nazaj, in sicer taka, ki se že nekoliko tam izpozna. — Kje, pove upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8177

Literat-muzikant bi dopisoval z umetniskim niško čutečo Jugoslovansko (ne nad 20 let staro). — Resna pisma brez slike na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „Umetnost 8178“.

Soharica, izobražena, stara 22 let, išče službe pri boljši rodbini, zna tudi dobro šivati. Cenjene ponudbe poštni predal 10, št. Jurij ob juž. železni. Stajersko. 8173

Stanovanje. Iščem stanovanje obstoječe iz 3-5 sob za takoj ali pozneje. Cena postranska, posredovalce se nagradi. Ponudbe pod „št. 8141“ na upr. „Slovenskega Naroda.“ 8141

Pozor! Prodajo se otroški čevlji št. 23, moško blago, beli čevlji, košara, zaboji, lepa stelaža za shrambo ali kuhinjo, lesena banja ter razne druge reči. Ogleda se lahko od 12-3 ure popold. Naslov. pri upr. Slov. Naroda. 8184

Lepo meblirano sobo blizu glavnega kolodvora išče tukajšnji trgovec (samski) Reflektira se na prijazno stanovanje s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo. — Ponudbe pod „Glavni kolodvor 8151“ na upr. „Slov. Naroda.“ 8151

Brošura

Za bolezni so toplice, za ljubezen jih pa ni.

se dobi v Narodni knjigarni v Ljubljani.

Cena s poštnino 3 K.

Prva špecialna trgovina z rokavicami in parfumi

O. BRAČKO Dunajska cesta št. 12.

O. BRAČKO Dunajska cesta št. 12.

Lovske puške kal. 16 in kal. 12 s peškar Selenburgova ulica št. 6. 7401

Pohištvo za eno spalno sobo kupim. Naslov pove uprav. „Slov. Naroda.“ 8052

Ako rabiš pohištvo, oglaš se v zalogi Terezije cest št. 13, (Kolizej). 6991

Kupi se saharin 440krat močan (kristal.) Ponudbe na „Saharin“ 8170 v upravo Naroda.

Proda se lep fotografski aparat. Kje, pove upravnishvo „Slovenskega Naroda.“ 8150

Izvirjena šivilja se priporoča damam za delo v hiši. Pismene ponudbe pod „Perfekt/8147“ na upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8147

Narodna noša se kupi za damo srednje velikosti. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Naroda.“ pod „Narodna noša 8165“.

Papirnatih škatelj (kartonov) večjo množico ima na voljo J. Čadež, trgovina klobukov, Mestni trg. 8145

Šivilja v hišo se priporoča. Prevzame vsako popravilanje, belo in črno, želi tudi prevežati tramo delo. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8186

Krasna graščina z dobrim veleposevom v bližini železnice se ugodno proda. Pismena vprašanja pod „Graščina 8902“ na rpr. „Slov. Naroda.“ 8002

G. Hektor Ferletič, pri narodni straži, da sporoči svoj naslov prijatelju J. Nemec v Mariboru, Widenavska cesta št. 18. 8148

Prodajalica v špecerijski, manufakturni, galanterijski in steklarski stroki dobro izveščana, želi prenehati službo. Cenj. ponudbe se prsi na upr. „Slov. Naroda.“ 8139

Svarilo. Podpisana izjavljata, da nista naredil njun sin Jože Prezelj. — Andrej in Marija Prezelj, Selo št. 50 pri Ljubljani. 8188

Moško obleko novo ali dobro ohranjeno in zimsko sukno za veliko osebo, kupim. Naslov pove upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8190

Kuharica, ki opravlja tudi vsa druga dela, se sprejme proti dobri plači in dobremu ravnanju k 3 osebam. Naslov. pri upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8183

Popolna oprava za pisarno se v Celju prodaja. Pisanila v pisarni dr. Ivo Benkoviča odvetnika v Ljubljani, Miklošičeva c. 6. I. (poslopje Ljudske posojitnice). 8166

Razglednice Alešove, Manesove, Svaimitacija ljubavne, bove 6, bromova, iste barvne 10, umetniške 12, salonske 16, 18, 20 po 100 pošilja A. Kosiner, Praga, Vrbovica A. 8168

Starejša učiteljica z večletno prakso želi priti zaradi nastalih razmer kot vzgojiteljica k boljši rodbini v mesto ali na deželo. Vešča tudi v gospodinjstvu. Pismene ponudbe „Pedagoginja 8174“ na upravnishvo „Slov. Naroda.“

Stanovanje. Zamenja se stanovanje v I. nadst. z balkonom, vsemi pritlikinami in vrtom s krasnim razgledom za večje v sredini mesta ali predmestju. Ponudbe pod naslov „Lep razgled/8164“ na upravnishvo „Slov. Naroda.“ 8164

Nadivrtar, sposoben za vsakovrstno delo v vrtarstvu, 47 let star, oženjen, z odraslo družino išče stalno službo v kakšni graščini ali pa v kakem večjem vrtarstvu. Zmožen slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika. Naslov pove uprav. „Sloven. Naroda.“ 8160

Odvetniški koncipient, ima pribl. 2 uradnik, ki je izveščan v majhnem koncertu, zemljiški knjigi, slovensk. tepsnospija ter strojepljiva zmožen se sprejmeta v pisarni dr. Alojzja Bratkoviča, odvetnika v Slovenjgradcu. Plača po dogovoru. 8117

Mišna lekarna z mnogimi zdravili, steklenicami in vsem zdravim orodjem, vsa za ordin. sobo primerna zdravni. opravi, nadalje vse zobozdravniške orodje z mnogim materijalom, kakor tudi vsa tehnična oprava se, če le moreče skupno, proda. Ana Dor. Konečnik v Gornjem Gradu. 8169

Dvosedelna kočija, velelegantna ameriška, rikanca (Sandilauer) iz kikor-lesa od Lim & Co. New Orleans eno in dvovprežna, z močno bremzo, se proda za 2000 K mirovne cene. Tudi se proda lahka, elegantna, enovprežna konjska oprava. Ogleda se v Himmelbauer na Bledu. 8176

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dolžniška glavica 10.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond nad 2.000.000.- kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne redne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje

APROVIZACIJSKE KREDITE.

zvezban knjigovodja isče primerne službe, vstopi v službo. Ponudbe na upr. „Slov. Nar.“ pod „Knjigovodja 8023“.

Tovarna za stroje in železnino A. Nagl v Kamniku prevzema stroje vseh vrst in poljedelsko orodje v zelo točno in skrbno popravilo. 8271

Mehlovanje soho iščem v bližini »Narodnega doma« — »Z. J. Z.« Narodni dom, pritličje levo. 7999

Benčinov motor, od 10 — 15 konjskih moči, dobro ohranjen, se kapi. Indol, Florjanska ul. 27/II nadstr. 8008

Plesnega učitelja ali učiteljico iščejo za zasebni plesni poduk 3 gospodje. Ponudbe na upr. „Slov. Nar.“ pod „3 gospodje 8015“ 8015

Sadnega mosta, izvrstnega, je napro. daj večja množina. Polzve se Rožna ulica št. 15. 8007

Lokal v sredini mesta se išče za takoj. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 8014

Usnja za podoliate, boksa črnega, gor. za novih moških čevljev št. 44 in 6 m dolga vinska cev se proda po nizki ceni. Pismene ponudbe na upr. „Slov. Naroda“ pod „boks 7888“.

Strokovnjak lesne trgovine, zmožen bilance, slov. in nemškega jezika in govornik, pisavi, dobro veziran tudi v davčnih, bolnišni, blagajni in zavarovanju proti nezgodam, se išče takoj kot vodja lesne veletrgovine. Reflektira se le na prvovrstno, resno moč. Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 8049

Za vsakega nekaj! Za poročena primerno belo blago, nekaj ženskih in moških nogavic, črna boja, 2 obliki, 6 metrov blaga, rabljeni zimski in letni suknjo, dobre čevlje, dirkalno kolo in različne hišne drobnarije se razproda na Rinski cesti št. 19. I nadstr. levo. Razprodaja se vrši dopoldne. 8097

Krojaška tvrdka K. PUČNIK
filijalka Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

zdeluje najelegantnejše angleške dame kostume ter plašče in istohatko najfinije vskokovne obleke za gospode. Razpolagamo le z najboljšimi delavskimi močmi. Prevzemamo tudi vsaka popravila in prenavljanja.

Uradnik lesne industrije, rez. računski podčastnik, zdrav, energičnega vedenja, neoznjen, star 29 let, z boljšo solsko izobrazbo, vešč slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, z večletno prakso pri svetovnih lesnih trgovkah, kot vodja večje parne žage in kot gozdarji manipulant, išče primerne stalne službe v ozemlju Jugoslavije. Nastop po dogovoru, spričevala na razpolago. Ponudbe pod „Lesna industrija 8162“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 8162

Vsaka dama naj čita
mojo velezanimivo navodilo o modernem negovanju grudij.
Iskusi svet pri vpadiesti in pomankanju bujnosti. — Pišite zaupno na Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko Schanzstrasse 2. odd. 41.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.

Na slovenski trgovski šoli v Ljubljani se odpre z novim letom paralka I. trgovskega letnika, ako se prijavijo približno 20 učencev. Sprejemajo se pred vsem iz vojne vrnivši se dijaki, ki so dovršili spodnjo gimnazijo ali sodojno realno ali meštansko šolo. Učenci z manjšo predizobrazbo se morajo sprejeti na podlagi sprejemnega izpita.
Sprejema se vsak delavnik do včetršega 2. januarja 1919 do 10 ure dopoldne. K vpisovanju je priložen rojstni list, zadnje solsko izprijčevalo, ubožni list in K 15 — kot vpisnino in prispevek k učilom. Redni poduk se prične 3. januarja 1919.

Ravnateljstvo.

V restavraciji „pri Roži“ v Ljubljani
se toči od 23. decembra naprej zopet pivo.

Uglaševalec klavirjev G. F. Jurásek
Ljubljana, Wolfova ul. 12.
Edini specialist izvršuje vsa popravila te stroke.

2 harmoniki napredaj. št. 8184. 8053

Vedež, koledar za leto 1919. Cena K 1.80. Povzetje samo za Jugoslavijo stane 80 v. več. Ivan Bonac, Ljubljana. 8022

Rolar za navadna kolarska popravila se išče. Zgledati se je pri vratarju mestne pristave Cesta na Kodeljevo št. 8. 8045

Najame ali kupi se specijalna trgovina oz. primerni lokali v Ljubljani. Ponudbe pod „Trgovina 8012“ na upravništvo »Sloven. Naroda« 8012

Akumulat. baterija skoraj nova, se radi odpošlavlja takoj proda na Marije Terezije cesti št. 6, pritličje. 8104

Mlinar in žagar izučen, samskega stanu, se takoj sprejme pri Konradu Murschitz v Laškem trgu. Spodnje Štajersko. 8193

Vino, sadjevec in kisto vodo, se po stavljajo za lahko razpošilja in naroča pri A. Oset, p. Guštanj. 8054

Kupujem lepe prave kremne suhe gobelje za čevlje v kovinskih doza, 1/2 doze po K 15. 1/4 doze po K 28 za tuc. mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnatimi podplat. stikove iz zlatih krtice, toaletno milo, kokosna trina terbič, lesene in porcelanaste pipe, praši prašek t. d. pa usnjati, črna, izvrstno lasekno vino, borovnič, silvovko, trnoplavce, čajni mar. kavni in čajni nadomestek že osajen M. BANT, Kranj. 7411

Prodajam kremo za čevlje v kovinskih doza, 1/2 doze po K 15. 1/4 doze po K 28 za tuc. mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnatimi podplat. stikove iz zlatih krtice, toaletno milo, kokosna trina terbič, lesene in porcelanaste pipe, praši prašek t. d. pa usnjati, črna, izvrstno lasekno vino, borovnič, silvovko, trnoplavce, čajni mar. kavni in čajni nadomestek že osajen M. BANT, Kranj. 7411

Prodajam kremo za čevlje v kovinskih doza, 1/2 doze po K 15. 1/4 doze po K 28 za tuc. mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnatimi podplat. stikove iz zlatih krtice, toaletno milo, kokosna trina terbič, lesene in porcelanaste pipe, praši prašek t. d. pa usnjati, črna, izvrstno lasekno vino, borovnič, silvovko, trnoplavce, čajni mar. kavni in čajni nadomestek že osajen M. BANT, Kranj. 7411

Privatna plesna šola.

Vljudo naznanja, da sprejme še nekaj dam in gospodov iz belgijskih rodbin v nov tečaj za začetnike, kateri se prične s začetkom januarja. — Pismene prijave sprejema Adolf Praček, plesni učitelj v Ljubljani. 8194

Tovarna klavirjev M. ROPAS, Celje,
priporoča najfinije klavirje in pianine.
Edina jugoslovanska tvrdka.

Razglas.

Prodaja vojaških povoznih kuhinj, ki so za vojaštvo neprecenljive vrednosti in zelo drage je vsakomur naistožje prepovedana. Kdorkoli je kuhinje ali pa tudi posamezne kotle že kupil, je dolžan da se radi oddaje proti povratilu kupnine zglasti pri poveljstvu II voj. okr. v Ljubljani v kazini oz. pri pristojnem županstvu. Kdor pa si je prilastil označene kuhinje nepravilnim potom, je dolžan le-te vrniti na lastne stroške do konca januarja 1919 pri trinskem poveljniku g. majorju Vodopivcu na dirkališču v Ljubljani. Pri komur dobijo preiskovalni organi, ki se bodo odposlali po vsej deželi, to dragoceno blago še po 1. februarju 1919. bo razen z vrnitvijo na lastne stroške kaznovan še z opustljivo denarno globo ali zaporom.

V LJUBLJANI, dne 11. grudnia 1918.

Vodstvo stvarne demobilizacije.

„Jugoslavenski LLOYD“
prije „Hrvatski LLOYD“
Izlazi dva, povremeno i tri puta na tjeđan, kao narodno-gospodarski list
u Zagrebu,
uvrštjuje u redakcionalnome i oglašnomu dijelu ponude i potražnju trgovaca, obrtnika in industrialaca iz svih područja države SHS. za svakovrsnu robu. Prima, daje i posređuje informacije u tome smjeru.
Informativen list za sva narodno-gospodarska pitanja.
Ogledni primjeri besplatno.
Uprava „Jug. Lloyd“ nalazi se u Zagrebu, Moravska ul. br. 21.

Najveća slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imala koncem leta 1916 vlog . . . K 66,800.000 —
hipotečnih in obćinskih posojil . . . „ 27,600.000 —
rezervnega zaklada . . . „ 2,500.000 —

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

veće in nestalne vloge pa po dogovoru.
Hranilnica je pupilarno varna.
Za varčenje ima vpeljane lične domaće hranilnike.
Posoja na zemljišča in posojila na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/2% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3 1/2% odplačevanju na dolg.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Kreditno društvo.

2. razred. 2. razred.
XI. razredna loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so sadale:
K 300.000 in 100.000 glavni dobitek:

št. 10202, izžrebana dne 16. oktobra 1915, IV. lot.
št. 88805, izžrebana dne 11. oktobra 1917, VII. lot.
K 60.000 št. 34.154, št. 60.608,
K 30.000 št. 68.435,
K 10.000 št. 7.788, 130.169, 108.977,
K 5.000 št. 68.425,
mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko dobitkov po 200 K.

Izplačali smo na dobitkih za K 1.582.040 —.

Cene srečk: 1/1 K 80 —, 1/2 K 40 —, 1/4 K 20 —, 1/8 K 10 —.

Prihodnje žrebanje bo 14. in 16. januarja 1919.

Izžrebalo se bude 4000 dobitkov v skupnem znesku K 740.600.

Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.
kot poslovnicca razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici.

Izračni načrti in vsa pojasnila brezplačno. Dobitki plačljivi takoj brez odbitka.

Dobrega pralnega mila večja množina je na prodaj. Poizve se v Rožni ulici št. 15. 8005

Trgovski pomočnik ooročen vojaške službe kot podčastnik v pisarni, išče primerne službe. Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ 8050

20 kg pšenične moke dam onemu, ki mi do 1. febr. preskrbi stanovanje (kuhinja, 2 — 3 sobe s pritlikinami) v mestu. Naslov pri upr. „Slov. Naroda“. 7993

Večjo restavracijo ali gostilno z mešariljo pri kakli tovarni ali trgu vzamem v najem. Ponudbe pod „Gorenjsko 8047“ na upravništvo »Slovenskega Naroda« 8047

Prodajam stanovanje samski osebi obokljega spola do smrti in sicer eno ali dve sobi s kuhinjo, plača po dogovoru. Eventualno tudi s postrežbo. Ponudbe pod „Novomesto 8029“ na upr. „Slov. Naroda“. Na anonimna pisma se oziira. 8029

Veletrgovina z mešaním blagom in železnino, z velikim skladiščem v večjem, lepem trgu na Sp. Štajerskem, z nekaj orali zemljo, brez žage ali z žago, brez ali z velikimi skladišči za seno se ugodno proda. Poizve se pri Ludoviku Tomše, Podplat pri Rogatcu Št. Štajersko. 8098

Bukovo ogije se prodaja vsaki dan popoldne od 1 do 4 ure pri gostilni Kramar, na dvorišču, Glinice. Cena 95 v. kg. Prodaja tvrdka A. Kušlen, Ljubljana, Karlovška c. 15. Ponudim mlo za pranje, mlo »Dob« cikorijsko, čaj, papriko, sveče, kisovo kislino, razne esence, vermut vino sladko, sadni mošt. Proda se tudi nad 100 hl hrastovih sodov. 7502

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Ključavničarja treznega, oženjenega, marljivega in sposobnega, ki razume tudi nemški, išče mo za našo tovarno v Medvodah, če more za takojšnji vstop. Ponudbe, najljubša bi nam bila osebna predstava, so staviti na: Papirica Gorljane, pošta Medvode, Gorenjsko. 7984

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Zamenjam gnoj za steljo. Rožna ulica 15. 8006

Stanovanje z eno sobo in kuhinjo za 2 osebi iščem za januar ali februar 1919. Naslov pove upr. „Slov. Naroda“. 8051

Svilu v vseh barvah in kakovostih za ter specijalna vrsta za zimske damske kostume, razpošilja modna trgovina M. Bidovec v Mariboru. 7414

Lokal, primeren za prodajo kandi en gros, se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Iščem pristavniha (majaerja), oženjenega, nega, brez otrok, oba zdrava, pridna, pošena, snažna in varčna — Znat mora vsa domača dela kakor pri živini, na vrtu in polju. Plača po dogovoru. Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 7935

Ključavničarja treznega, oženjenega, marljivega in sposobnega, ki razume tudi nemški, išče mo za našo tovarno v Medvodah, če more za takojšnji vstop. Ponudbe, najljubša bi nam bila osebna predstava, so staviti na: Papirica Gorljane, pošta Medvode, Gorenjsko. 7984

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Častnik-invalid (poročnik ali praporščak) se išče v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajster, tovarna kandidat v Šoštanju, Štajersko. 8041

Delniška glavnicca in rezervni fond:
K 103,000.000.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

PRISTNO VOLNENE OBLEKE

dobavlja po meri v
najkrajšem času

Josip Rojina Fr. Jožeta C. 3.

Stare damske klobuke

sprejema v popravilo in tudi nove pre-
nareja na nove oblike **Fran Cerar**,
tovarna slamičkov v Stobu, pošta
Domžale pri Ljubljani. — Cene pri-
merno nizke, postrežba točna. — 549

Kupujem umetno zobovje

in splošno vse, kar je starinsko
Posredujem pri prodaji posestev
ALBERT DERGANČ, brivor
Franciškanska ulica 10. 60/4

Beležni koledar

Da zadosti občni potrebi izda v ne-
koliko dneh trdka

Bonač v Ljubljani

zelo pripraven beležni (teden-ki) ko-
ledar za pisarne, urade itd. Natančne-
je v oglašju, ki se priobči v prihodnjem
listu.

Proda se stavbišče

Knežji dvorec

(Fürstenhof) 662
v Gosposki ulici v Ljubljani v izme-
ri okroglo 3600 m² in travnik na Barju
izmeri okroglo 18 ha. Pojasnila v od-
vetniški pisarni dr. Edvina Ambro-
siča v Ljubljani, Knafjeva ul. 4

Uradno dovoljena. Je 20 let ob-
stoječa najstarejša ljubljanska

posrebovalnica stanovanj in služb

G. Flux

Gospodica ulica 4. I. nadstropje levo.
Priporoča in namešča le boljše službe
iskajoče vsake vrste privatno, tr-
govsko in gostilniško osebo. Izbira
različnih služb, zlasti za ženske. Ve-
stina in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena. 6537
Pri zunanjih naročilih znamka za odgovor.

Stampilje

vseh vrst za urade
društva, trgovce
ANTON CERNE,
graver in izdelova-
telj kautukovih
stampilj
LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

ČEVLJE

z lesenimi podplati (ooklje)
in vseh velikostih imamo v zalogi.
Cenike pošiljamo zastonj, kot vzorec
pa 1 par po poštenu povzetju. Na za-
htevo povzročimo tudi več parov.

Čevljiarska zadruga iz Mirna,
sedaj Vrbovec p. Mozirje.

10 vinarjev
(za dopisnico) Vas stane
moj katalog, ki se vam na
zahtevo dopošlje zastonj.
C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad, dvorni zala-
gatelj **Mosť (Brux)** št. 17.
1959 (Češko). Ia britev iz
srebrnatega jekla K 7.—,
9.—, 11.—. Varnostni bri-
vi aparat ponikljan K 7.50.
Dvorne rezervne klinje
tucat po K 12.—. Stroj za
striženje las ali brade K
26.—, 28.—. Razpošilja se
po povzetju ali denar na-
prej. Zamenjava dovoljena ali
denar nazaj. 1958

Tovarna mila in sode Ignac Fock v Kranju

otvarja zopet delen obrat
Ima razpoložljive male množine prvostopnega jedrnatega mila, kristalne
sode in kolomaza ter prosi naročb Natančnejše ponudbe na zahtevo.

Doxa
Omega
Schaffhausen
Union - Horlogère
3221
ure nudi specialna
trgovina zlatnine
ur in briljantov
F. Čuden Sin
nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Čas je že sedaj
da si nabavite pravotas-
no kot najbolj primerno

Božično darilo

Je pravo izvrstno dišečo
toiletno milo vseh vrst
pri firmi **Milan Močvar**,
Sv. Petra cesta št. 28.

Slavnemu občinstvu vljudo priporočam svoj
fotografski atelje
Izvršujejo se vsa v to stroko spadajoča dela, kakor:
portreti, skupinske slike, novečane slike v vsaki
obliki in velikosti, slike za nagrobne spomenike i. dr.
Legitimacijske slike v nučnih slučajih se izgotovijo
v 24 urah. Največje podjetje za izvrševanje pokra-
jinskih razglednic. Cenik in vzorci se pošiljajo na
zahtevo brezplačno. Zunanja naročila izvršujem točno in po primern. cenah.
KUNC FRANC, fotograf
Ljubljana, Wolfova ul. (poleg franč. mostu). 6705

Priporočam
veliko zalogo pohištva
od priprostega do najfinejšega izdelka.
Fran Škafar, Rimska c. 11.
pohištveno in stavbeno strojno mizarstvo.
Kupujem tudi vsake vrste les.

Univerzalni mlin za dišave

(Obi. zav.)
Moj univerzalni ročni mlin je izborno
pripraven za mletje maka, dišav, slad-
korja, kave, ovsenega riža, orehov,
pšeno itd. Ta mali mlin se je med voj-
no izvrstno obnesel in se lahko rabi
za vsako mletje za debelo in fino
mletje. — Teža okoli 1 kg. 3074
Komad stane K 24.—
Univerzalni sekljavec za meso K 60.—
Drobnik za kosti..... K 320.—
Odpošilja se z Dunaja proti vpslatvi
zneska. — Generalno zastopstvo
Max Böhm, Dunaj IV.,
Margaretenstrasse 27 :: Abt. P. 17.
Prospekt zastonj.

JOS. PETELINC

— Ljubljana —
Sv. Petra nasip št. 7.

Priporočam se trdka:
Zaloga divalnih strojev in njih
posameznih delov, igel in olja,
ter drugoga galanterijskega in
modnega blaga. Istotako se proda:
Steklo za izlezbene omare (belgijsko
steklo) kompletu z valčnimi za-
stori, mera 135x184, 63x184, 59x184
in čuo rabljeno 90x162. Kupi se:
Nacionalna registrirana blagajna
novejši model. —

Tovarna pečij
na Viču pri Ljubljani
Anton Kovačič
vljudno naznanja zopetno poslovanje in se priporoča.
Naročila in popravila se sprejemajo tudi na
Marije Terezije cesti št. 6.

MODNI SALON
STUCHLY-MASCHKE
v LJUBLJANI, Zidovska ulica št. 3 in Dvorski trg 1
priporoča prve vrste
VELOUR-KLOBUKE
najfinejše blago zadnje novosti tvornic v Novem Jičinu, ter
svilene in baržunaste klobuke in čepice.
Popravila se sprejemajo. — žalni klobuki
in vestno izvršujejo. — vedno v zalogi.

ČEVLJE IN OPANKE
vsake vrste lahko vsakdo sam nabije (templa) če si naroči
železni last
:: (kopito) :: **SMEV**
za ceno od K 11.— loco tovarna. Pošilja po poštenu povzetju.
SMEV, tvor. strojeva Biellovar.

Vsakovrstno blago
za moške in damske obleke
in cele nerazparane obleke
pobarva v poljubnih barvah
podpisana trdka. Istotako
kemično očisti
obleke in drugo blago, da je kakor
novo, v splošno zadovoljnost
Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično
čiščenje, pranje in svetlo - likanje perila
Jos. Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Selenburgova ul. št. 3.

čevlji
— „PEKO“ —
najboljše kakovosti se
zopet dobé po dnevnih
cenah, v zalogi tovarne
čevljev
Peter Kozina & Co.
v Ljubljani (na Bregu).
Pismena naročila se vsled sedanjih
razmer ne izvršujejo, ter se priporoča
osebni nakup. 7164

Proda se hiša s sadnim vrtom, goz-
dom, travnikom, njivo in travni-
kom v Vel. Laščah št. 73. — Cena
15.000 K. Več se izve pri lastniku Janko
Stare, Vel. Lašče 73. Istotako se proda
Brockhausov lokosklop. 8108

Kočija, sposobnega, zanesljivega in
treznega, ki zna s konji
dobro in ljubeznivo ravhati ter se
zamore porabiti pri kočiji in težki
vožnji sprejme takoj Predložila in tkal-
nica v Trzinu. Mlademu, krepkemu,
oženjenemu možu se daje prednost.
Vstop takoj. Oseba predstava in po-
nudba zaželjena. 7943

Zamaške iz probkovine v vseh veliko-
stih tudi za lekarnarje na-
domestek „Korkon“ za vse steklenice,
z lesa za sode izdeluje Zagrebška in-
dustrija zamaškov in predmetov iz prob-
kove. Poslov: Kolodvorska cesta št. 17.
L. Jurč, tovarna Mandaličina ul. št. 17,
telefon št. 789. 7298

Približno 120 hl dobrega
ljutomerskega vina
od leta 1917 se proda pri Francu Koro-
šec, trgovec in posestnik v Gornji Radgoni.

Proda se:

novo **Puchovo kolo** z novo pnevmati-
ko, večja množina boljših novih vred-
nih **dvoprednih kočij**, stroj za čiš-
čenje žita in vrtni sklopni stoli ter
dalmatinsko vino. — Povpraša se:
Frederova ulica št. 54/L med 4.
in 5. uro popoldne. 6479

Popolno belo platno
morete dobiti v uporabo našega izbor-
nega luga prašek za platno. Velik pri-
hranek in malo truda pri pranju. 1 za-
vo 150 gr. K 1.—, 450 gr. K 2.50.
Najmanj se more naročiti deset zavojev.
Pri naročilu 5 kg popust! Razpošilja
se po povzetju. Prodajalci dobe po-
pust. Zavež se izvoz M. Jankar, Za-
greb 15, Petrinjska 3 III. Telefon 23—27.

Tovarna slamatih izdelkov
priporoča gg. trgovcem in cenjen.
občinstvu veliko zalogo:
različnih slamatih šolnov
" " torbic (cekarjev)
" " predpražnikov
" " itd. 981
Cerar Franjo, tovarnar,
Stob, pošta Domžale.

Moderne zimske plašče

kostume, krila, 2652
in drugo damsko konfek-
cijo. **Otroške obleke** za
dečke in deklice. **Kožabo-
vino**, športne in modne
predmete
priporoča po zmerni ceni
M. Kristoflič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Naznanilo.

Usojam se čast. prejšnjim naro-
čnikom kakor tudi sploh sl. občinstvu
naznaniti, da bo brivnica za postrežbo
zopet odprta.

Tudi naznanjam čast. odjemalkam,
da bo trgovina za naprej ves dan do-
stopna in se priporočam za nadaljno
oziroma zopetno naklonjenost.

Štefan Strmoš,
Ljubljana, Pod Tranc 1.

JOS. ROJINA
modni atelje za gospode
— LJUBLJANA —
Franca Jožeta cesta 3.
Vojaške-uradniške
— UNIFORME —
po meri v najkrajšem času.

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 280.000.000.—.

Glavnica K 80.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.